Azg

Azg armenian daily

10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1996, ՇԱԲԱԹ # 25 (1031)

Պրիմակով-Քրիստոֆեր առաջին հանդիպումը Ֆինլանդիայում

երեկ Ֆինլանդիայում առաջին անգամ հանդիպեցին ՌԴ արտաքին գործերի նախարար Պրիմակովը եւ ԱՄՆ ոտեֆարտուղար Քրիստոֆերը: Ինչպես նշում են դիտորդներն ու հաղորդագրությունները, առաջնահերթ ենթադրվում կարիք ունեն Ռուսաստանի ներքաղաքական իրադրության, մի գուցե ինչպես նաեւ Մերձավոր Արեւելքում եւ Բոսնիայում խաղաղության հաստատման, ՆԱՏՕ-ի դեմի Արեւելք ընդլայնման, այդ թվում նաեւ ԱՄՆ-ի կողմից Ռուսաստանի բարձր տեխնոլոգիական տուկա մուտք գործելու, տրքահակման վերացման վերաբերյալ հարցեր: Հատկապես մեծ ուշադրություն է դարձվելու հեռախորհրդային տարածքում հակամարտության կարգավորման հարցին: Ռուսական կողմն մեծ մտահոգություն են դրսեւորում վերջին ժամանակներս ՄԱԿ-ի խաղաղության մեջ մտնող խնդիրների լուծման մեխանիզմները ՆԱՏՕ-ի մեխանիզմներով փոխարինելու ԱՄՆ-ի փորձերը: Բուռն քննարկում է լինելու նաեւ «ՍԱԼ-2» (ստրատեգիական հարձակողական սպառազինություն) դայմանագրի ճակատագիրը, որը վերջերս վերացվեց ԱՄՆ-ի Սենատի կողմից, իսկ Ֆինլանդիա մեկնելուց առաջ Ռուսաստանի Պետդումայի հերթական նիստին հրավիրված Պրիմակովին դատապարտողները հասկացրին, որ առանց մանրակրկիտ փորձագիտական ուսումնասիրման վերջնական արդյունքների այն չի վավերացվի:

Հանդիպման ընթացքում ծրագրվում է նաեւ Պրիմակով-Քրիստոֆեր առանձնազրույցը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Լ. Տեր-Պետրոսյանը եւ Է. Շեւարդնաձեն կհանդիպեն Միսալիալոմում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բի-Բի-Սի ռադիոկայանը՝ վկայակոչելով Վրաստանի ռադիոյին, հայտնել է, որ նախապատրաստվում է հանդիպում Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ու Վրաստանի նախագահ Էդվարդ Շեւարդնաձեի միջեւ, որը կկայանա ապրիլի 5-ին Միսալիալոմում: Այդ հանդիպման մասին դայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նախարար Գագիկ Շահբազյանի՝ վերջերս Թբիլիսի կատարած այցի ժամանակ:

Վահան Փափազյանը կայցելի Ֆինլանդիա եւ Շվեդիա

գործնախարար Լենա Հյելմ-Վալլենի, մշակական ոտեֆարտուղարի տեղակալ Յան Էլիասոնի, միջազգային զարգացման համագործակցության հարցերով ոտեֆարտուղարի տեղակալ Մարտ Կաղլսոնի, արտաքին առեւտրի եւ եվրոդրամական հարցերով ոտեֆարտուղարի տեղակալ Գունար Լուլնդի, Շվեդիայի առեւտրական խորհրդի անդամների հետ:

Շվեդական կողմի խնդրանքով նախատեսվում է նաեւ Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարի ելույթը երկրի միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտում: Վահան Փափազյանը հանդիպումներ կունենա նաեւ այդ երկրների հայ համայնքների ներկայացուցիչների հետ:

Արկադի Ղուկասյան. «ԱՄՆ-ի կոնգրեսականները բաջատեղյակ են Ղարաբաղի դրամությանը»

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «ԱՄՆ-ի որոշ կոնգրեսականներ ինձ զարմացրեցին դարաբաղյան հիմնահարցի խոր իմացությամբ, ոչ միայն հայամարտության, այլեւ Ղարաբաղի դրամության իմացությամբ», ասաց ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարար Արկադի Ղուկասյանը ԱՄՆ-ից Երեւան ժամանելուց հետո լրագրողների հետ զրույցի ընթացքում: Նրա կարծիքով, դա այն աշխատանքի արդյունքն է, որ կատարում է Ամերիկայի հայկական համագումարը ամերիկյան կոնգրեսականների ու սենատորների հետ: Արկադի Ղուկասյանը նշեց, որ ԼՂՀ նախագահի այցը ԱՄՆ տեղի է ունեցել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ Ալդո Այելոյի հետ ունեցած նախնական դայմանավորվածության համաձայն: Այցի հիմնական նպատակը կոնգրեսականների ու սենատորների, ԱՄՆ տարբեր հաստատությունների հայկական համայնքների ներկայացուցիչների հետ մի շարք հանդիպումներն էին: Ա. Ղուկասյանը նշեց, որ ուղեւորության նախանշված ամբողջ ծրագիրը իրականացվել է: Սփյուռքահայության ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների ընթացքում այլեւայլ հարցերի քվում ին նաեւվել են ԼՂՀ-ին տնտեսական այնպիսի օգնություն ցուցաբերելու խնդիրը, որում ունեն ոչ թե համադասական օգնության բնույթ, այլ Ղարաբաղի տնտեսության մեջ նպատակաուղղված ներդրումների բնույթ: Նույնն տարան գործակալության բոլորի հարցին, թե Ա. Ղուկասյանն ինչ ուղեւորության որ խոստումն է համարում ամենանանակալին, նա դատասխանեց, որ թե դեռեւ վաղ է ամփոփել ուղեւորության արդյունքները, համենայնդեպս ԼՂՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի մամուլի ատաշիսը ՄԱԿ-ի տահներից մեկում, որտեղ մամուլի ատաշիսներ են կազմակերպում ճանաչված դեսությունների նախագահները, անկասկած մեծ նշանակություն կունենա Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ խաղաղության հասնելու գործընթացի համար: Ա. Ղուկասյանն ասաց, որ դեռեւ դարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման հեռանկարների մասին է, երեկ ամբողջ օր մենք փորձեցինք Մոսկվայի մեր հասակ դարաբաղյան Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի միջոցով դարզել մի բանի հարց՝ որքանո՞վ էր հասկանալի Արմենիայի մեր ատաղած այդ տեղեկության աղբյուրը եւ հայտարարության բովանդակությունը: Մեր տարակուսանքի առաջին դատճառն էր հանդիպումը դարաբաղյան դարաբաղյան հարցերի դարագայում դարաբաղյան դարաբաղյան դարաբաղյան

ԱԶԳ

տեղական

ՀԱՅ ԴԱՏ

Դահանջելով Վարուժան Կարապետյանի ազատ արձակումը ֆրանսիական բանտից

Հայաստանում կրթական, ստեղծագործական, գիտական, հասարակական եւ այլ 27 կազմակերպությունների ստորագրությամբ ստացել ենք հետեւյալ հայտարարությունը, ի պատասխանություն 13 տարի Ֆրանսիական բանտում գտնվող հայ քաղաքաբանակյալ Վարուժան Կարապետյանի:

Տասներեք տարի բանտի անձուկ խուցերում անցկացրած հայ երիտասարդի առողջությունը խաղարկվել է:

Վերջերս Հայաստանի Հանրապետության, Միացյալ Նահանգների, Եվրոպայի, տարբեր երկրների զանազան կազմակերպություններ, քաղաքացիներ դիմումներ են հղել Ֆրանսիայի նորընտիր նախագահ Ժակ Շիրակին, խնդրելով նրանում շնորհել Լեռնային Ղարաբաղի անկախ

ԱԶԳ

տեղական

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

450 հազար ֆրանկ «Հայաստան» հիմնադրամի «Արցախ» ծրագրին

Ֆրանսահայ գործարարների «Sentier pour l'Armenie» կազմակերպությունը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով նպաստակային ձեւով ֆինանսավորեց ԼՂՀ կարեւորագույն նշանակություն ունեցող օբյեկտների իմաստավար էներգասնուցման համակարգի ստեղծման ծրագիրը:

«Հայաստան» հիմնադրամի «Արցախ» ծրագրի կարեւորագույն ուղղություններից մեկը ԼՂՀ էներգասնուցման համակարգի ընդլայնումն ու զարգացումն է: Հիմնադրամի միջոցներով արդեն կառուցվել եւ շահագործման են հանձնվել Շուշի-Կարմիր Շուկա էլեկտրահաղորդման գիծը՝ 2 ենթակայան ներով, Հադրութ Աբամելք, Մաղավուզ Մարտակերտ էլեկտրահաղորդման գծերը, վերակառուցվել է Ստեփանակերտի ենթակայանը: Բոլոր ծրագրերը հիմնադրամին են ներկայացվել ԼՂՀ իշխանությունների կողմից՝ հաշվի առնելով դրանց կարեւորությունը երկրի տնտեսության, Արցախի ժողովրդի սոցիալական առաջնահերթության բարձրացման եւ անվտանգության ապահովման գործում: Ծրագրի շրջանակներում կարեւորվում է նաեւ որոշ սոցիալական, տնտեսական եւ առողջապահական կարեւոր հասարակությունների իմաստավար էլեկտրասնուցման համակարգի ստեղծումը, որը կապահովի դրանց անխափան գործունեությունը: Ծանոթանալով այս ծրագրին՝ ֆրանսահայ գործարարների «Sentier pour l'Armenie» կազմակերպությունը որոշում է կայացրել հիմնադրամի միջոցով նպաստակային ձեւով ֆինանսավորել սնուցման իմաստավար համակարգի ստեղծման ծրագիրը՝ հատկացնելով 450 հազար ֆրանսիական ֆրանկ:

1995 թ. նույն կազմակերպության նպաստակային հատկացմամբ (172000 ԱՄՆ դոլար) կառուցվել է Մարտակերտ-Մաղավուզ էլեկտրահաղորդման գիծը:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԳՈՐԾԱԿԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐՑԱԽ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

«Հանրապետության ներկա վիճակը չի կարելի բացատրել միայն ղարաբաղյան հիմնահարցով»

«Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը ձեւավորվել եւ սկսել է գործել 1988-ից. գրանցվել է 1992-ին: Նրա կորիզը մտավորականությունն է՝ գիտության ու մշակույթի աշխատողներ, գրողներ, ուսուցիչներ, ինժեներներ, մասնավորապես հայաստանաբնակ արցախահայեր: Կազմակերպության գործերի ու անելիքների մասին է վարչության նախագահ, ֆիզմաթ գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր Լենսեր Աղալովյանի հետ զրույցը:

Կազմակերպությունն իր առջեւ խնդիր է դրել հասնել արցախյան հիմնահարցի արդարացի լուծմանը: Զբաղվում ենք ինչպես հրատապ, այնպես էլ անցյալի ու ապագայի հետ կապված խնդիրների վերլուծությունների միջոցով: Ըստ որում, դրանք հանձնվում են հանրապետության նախագահի աշխատակազմին: Մի քանի դեկավարությունը բազմիցս իր անհամաձայնությունն է հայտնել իշխանությունների կողմից ավանդական երկու կուսակցությունների նկատմամբ տարվող քաղաքականության վերաբերյալ, որոնք զգալի ներդրում ունեն արցախյան գոյապայքարում: Մեր անհամաձայնությունն ենք հայտնել հանրապետությունում տարվող սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությանը, արտաքին գործերի նախարարությանը, դեսպանատներին եւ հրապարակում մամուլում:

ՄԱԿ ուղարկեցինք ԼՂՀ խնդիրներին վերաբերող փաստաթուղթ, որտեղ անհամաձայնություն էր արտահայտված ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հայտնի 4 որոշումների առնչությամբ: Նյութերը հրապարակվել են ամերիկյան մամուլում: ԼՂՀ-ն չի կարող գոյատեւել Ադրբեջանի կազմում. հենց սկզբից էլ առաջարկել ենք հանրապետության հոչակումը, որպես հարցի լուծման միակ ուղի:

Ինչո՞ւ կազմակերպությունն անվանեցինք «Արցախ-Հայաստան»: Դրանով ընդգծեցինք Հայաստանի եւ Ղարաբաղի միասնությունը, որ ղարաբաղյան խնդիրը համայն հայության խնդիրն է: Բնականաբար, այն համարելով գլխավոր, մենք չենք կարող անտեսել հանրապետությունում տարվող սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությունը եւ ներքին մյուս խնդիրները: Կազմակերպությունը հաղորդակցում մասնակցում է հանրապետության կարգավորող դերի խիստ նվազեցմանը, հարկային վարկային ոչ ճիշտ քաղաքականության, գիտության, կրթության, մշակույթի դարձների կազմալուծման: Այս ամենի մասին կարելի էր այս պահին չխոսել, եթե հանրապետության ճիշտ վիճակը չբացատրվեր ղարաբաղյան հիմնահարցով: Չժխտելով հիմնահարցի հետ կապված դժվարությունները, հիմնական պատճառը, մեր կարծիքով, ոչ թե Արցախը, այլ այն սխալներն են, որ թույլ են տրվում:

Մեծ տարածությունների հովանավորած, այսպես կոչված, սահմանների անձեռնմխելիության սկզբունքը Ղարաբաղին տալիս է անվտանգության բերդային երաշխիքներ:

Համագործակցում ենք բոլոր այն կուսակցությունների, քաղաքական-հասարակական կազմակերպությունների հետ, որոնք մասնակցում են ԼՂՀ-ի, համայն հայության խնդիրներով: Նրանցից մի քանիսի հետ նախատեսվում է գումարել համահայկական համաժողով՝ ի պաշտպանություն ԼՂՀ-ի: Նպատակը համախմբել նյութական, բարոյական, դիվանագիտական ողջ ուժը եւ ուղղել ԼՂՀ անվտանգության ամրապնդմանը:

Ինչպես նախորդ տարիներին, փետրվարի 20-ին եւս, մյուս կուսակցությունների եւ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների հետ համատեղ Ազատության հրապարակում կիրավորվի հանրահավաք նվիրված արցախյան շարժման 8-րդ տարելիցին: Նախատեսում ենք ստեղծել ազգային հիմնադրամ, որը կաջակցի գոհվածների եւ հաշմանդամների ընտանիքներին:

Վերջին տարիներին կազմակերպության անդամներն ստեղծել են մի շարք արժեքավոր աշխատություններ, մասնավորապես «Լեռնային Ղարաբաղ», «Արցախի պատմությունն սկզբից մինչեւ մեր օրերը», «Արցախյան գոյապայքարը (1918-1988 թթ.)» ժենագրությունները, «Լեռնային Ղարաբաղի աշխարհագրությունը» (դասագիրք), «Լեռնային Ղարաբաղի վարչական քարտեզը» եւ հրապարակել ենք բազմաթիվ հոդվածներ:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՀԱՍԱՐՈՍ

Նորանում են Լեռնային Ղարաբաղի անտառները

ԼՂՀ անտառների հատման ներկայիս տեմպերը կարող են հանգեցնել դրանց խիստ նորացմանը եւ նույնիսկ վերացմանը: Դա կանխելու ուղղությամբ որոշակի աշխատանքներ է կատարում «Արցախ անտառ» արտադրական միավորումը: Մասնավորապես՝ 1995 թ. անտառատնկումներ են կատարվել 40 հա-ի վրա: Սակայն երաշտի պատճառով տնկիների 40 տոկոսը տուժել է: Այս տարի միավորումը նախատեսել է կատարել եւս 60 հա անտառատնկում: Հայաստանի Հանրապետության հետ նոր ծառատեսակներ աճեցնելու պայմանագիր է կնքվել: Նախապատրաստական աշխատանքներ կատարելու համար համապատասխան մասնագետներ են գործուղվել Արցախ: Նոր ծառատեսակներից ստացված փայտը օգտագործվելու է հիմնականում որպես շինանյութ, քանի որ հետաքրքրական նյութ է:

ՍԳՐՈՊՐԵՍ

Ալավերդին շանվանափոխվեց

ԱԼԱՎԵՐԴԻ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓՍՍՏ: Աղարդյուն անցավ Ալավերդի քաղաքը վերանվանելու փորձը: Քաղխորհրդի գործկոմի նախագահի առաջին տեղակալ Սուրեն Երիցյանը Փաստի թղթակցին ասաց, որ անցած տարվա դեկտեմբերի 12-ին կայացած քաղխորհրդի նստաշրջանը մերժել է Թումանյան, Աֆտուր անվանումները եւ որոշել է քաղաքի անունը թողնել անփոփոխ:

Տուրքորյա էլեկտրամատակարարումը Վանաձորում հեռաձգվել է 10 օրով

Ըստ Վանաձորի օպերատիվ կառավարման քաղաքային շտաբի հաղորդման, ԱԷԿ-ում կատարվող պլանավորված աշխատանքների պատճառով փետրվարի 4-ից խոստացված տուրքորյա էլեկտրամատակարարումը հետաձգվել է 10 օրով: Վանաձորին երկու շաբաթ տուրքորյա էլեկտրամատակարարում ապահովելու մասին ՀՀ էներգետիկայի նախարարության եւ քաղաքային իշխանությունների նախնական պայմանավորվածությունը մնում է ուժի մեջ:

Նոր բնակելի Վանաձորում՝ «Հայէկոնոմբանկի» նախաձեռնությամբ

Վանաձորի Լենինգրադյան փողոցի վրա շահագործման հանձնվեց «Հայէկոնոմբանկի» մասնաճյուղի 16 բնակարանով շենքը՝ եզակի նախագծով եւ հարմարություններով: Քառահարկ բնակելին կառուցվել է բանկի մասնաճյուղի նախկին կառավարիչ Սիրակ Սարգսյանի նախաձեռնությամբ: Շինարարությունն իրականացրել է «Տարոն 606» բաժնետիրական ընկերությունը:

Ինչքա՞ն է կշռում մեկ կիլոգրամը

Հացի գների նոր բարձրացման մասին արդեն շատ է գրվել: Սակայն այսօրվա գներով մենք հաց վաղուց ենք առնում: Ստացվում է, որ մեկ-մեկ էլ կառավարությունից առաջ ենք անցնում:

Զարմանալի ոչինչ չկա: Դավիթաշեն թաղամասում հացի երկու խանութ կա: Հացը ստացվում է 3-4 անգամ: Հացի գների նոր բարձրացման մասին արդեն շատ է գրվել: Սակայն այսօրվա գներով մենք հաց վաղուց ենք առնում: Ստացվում է, որ մեկ-մեկ էլ կառավարությունից առաջ ենք անցնում:

Զարմանալի ոչինչ չկա: Դավիթաշեն թաղամասում հացի երկու խանութ կա: Հացը ստացվում է 3-4 անգամ: Հացի գների նոր բարձրացման մասին արդեն շատ է գրվել: Սակայն այսօրվա գներով մենք հաց վաղուց ենք առնում: Ստացվում է, որ մեկ-մեկ էլ կառավարությունից առաջ ենք անցնում:

Երեւի բանը դեռեւ է դիվանագիտական ճանապարհով առաջարկել ֆրանսիացիներին՝ kilo, հույներին՝ chilioi բառերը, որոնք 1000 գրամի համարժեք ունեն, ենթարկել փոփոխության՝ համապատասխանեցնելով մեր կշռի միավորներին, որոնք հացի արտադրի գանկությամբ օրենքի ուժ են ստացել եւ չկա մեկը, որ նրանց ձեռքը բռնի: Եվ քանի որ դա հայկական, զուտ հայկական, ստրիպտակ է, կարծում եմ, որ առաջին փոփոխությունը մենք պետք է կատարենք:

Մի հարց էլ: Թե ապիր լինի հացի 2-րդ գործարանին կից խանութ մտնել եւ հանկարծ վաճառում հաց չլինի, մի վիճակ: Կարող եք խոպ-խոպից դուրս գալ եւ բանել գործարանի դուռը: Դարձյալ անմիջապես կբացվի եւ հերթապահ (թե պահակ) ոստիկանը, ինչպես միշտ, փնթի ու բարիբվնված տեսքով սիրով կտրամադրի գանկացած քանակությամբ հաց: Չմոռանամ յուրաքանչյուր հացի համար վճարել 10 դրամ ավելի գումար:

Ոստիկանի սահմանած գինը 190 դրամ է, չնայած հացը բարձր որակի կարող է եւ չլինել: Դա էլ իր գինն է, իր իրավունքը:

ՀԱՅԿԱՐ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԳՈՏԱԿԱՆ ՍԵՄԻՆԱՐ

Արհմիությունների գործունեության դաշտը ներանում է

Փետրվարի 9-ին արտասահմանյան երկրների հետ բարեկամության եւ մշակութային կապերի ընկերության (ՄԿՀԸ) դահլիճում ժողովրդավարական քաղաքագիտական կենտրոնը եւ Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամի Հայաստանի ներկայացուցչությունը կազմակերպել էին հերթական գիտական սեմինարը, այս անգամ «Հայաստանի արհիմնությունները քաղաքացիական հասարակության հնարավոր գործոն» թեմայով:

Կենտրոնի փոխտնօրեն Լեւոն Հակոբյանի բացման խոսքից հետո ներկա ներին կարճառոտ խոսքով ողջունեց Էբերտի հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցչության ղեկավար տիկին Սիլվիա Գրեյերը: Կենտրոնի ղեկավար, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սուրեն Զուլյանը շարադրեց սեմինարների գումարման առաջիկա ծրագիրը:

Օրվա հիմնական բանախոսն էր Ազգային ժողովի պատգամավոր, «Միաբանություն» անկախ արհմիության նախագահ Սեյրան Ավագյանը: Բավական ընդարձակ եւ հետաքրքիր հարցադրումներով իր խոսքում պրոֆ Ավագյանը փորձեց լուսաբանել «արհիմնությունները երեկ, այսօր, վաղը» խնդիրը: Նա նշեց, որ խորհրդային իրականության մեջ արհիմնությունները եղել են պետական համակարգի մասը, կատարել են որոշակի քաղաքական ու սոցիալ-տնտեսական պատվեր:

Անդրադառնալով այսպես կոչված «անցման շրջանին», որը «տեւում է արդեն 6-7 տարի եւ ոչ ոք չի կարող հստակ ասել, թե դեռ ինչքան կշարունակվի», պրոֆ Ավագյանը նկատեց արհմիությունների գործունեության դաշտի շարունակական նվազման միտումը: Դա, ըստ բանախոսի, կապված է այն բանի հետ, որ պետությունը, սեփականաշնորհման եւ առաջադեմ կանացման քաղաքականություն իրականացնելով, մի կողմից «իրենից գցում է» տնտեսական շատ ու շատ խնդիրներով զբաղվելու պատասխանատվությունը, հետեւաբար, մի տեսակ, ասես, իրենից օտարելով դեռեւս պետական մնացող արհմիությունները, մյուս կողմից՝ նրանցից վերցնում է այնպիսի խնդիրների լուծումը, ինչը նախկինում արվում էր միայն արհմիությունների միջոցով, օրինակ՝ կենսաթոշակների սահմանումն ու վճարումը, որով այժմ զբաղվում են միայն պետական կառույցները:

Ստեղծված վիճակից միակ ելքը պրոֆ Ավագյանը համարում էր արհմիությունական կյանքում կտրուկ ոեֆորմների անցկացումը: Ըստ պրոֆ Ավագյանի, արհմիությունները չեն կարող չունենալ քաղաքական դիրքորոշում, չունենալ սեփական տարբերակներ, նրանք պետք է ստանձնեն նոր խնդրի՝ աշխատանքային տուկայի ձեւավորման, վարձու աշխատանք կատարողներին «տեր կանգնելու» խնդրի լուծումը: Դժվարությունն այն է, սակայն, որ մեզանում դեռ չի ձեւավորվել սեփականատերերի ինստիտուտը եւ դրա հետ կապված՝ վարձու աշխատանք կատարողների այն խավը, որոնց միջեւ հարաբերությունների կարգավորումն էլ պետք է ստանձնեն արհմիությունները:

Բանախոսության զգալի մասը նվիրված ինքնակառավարման մարմինների ձեւավորմանը, որին, ըստ պրոֆ Ավագյանի կարծիքի, արհմիությունները պետք է մասնակցեն իբրեւ ինքնուրույն սուբյեկտներ:

Պատասխանելով «Ազգի» թղթակցի հարցին, պրոֆ Ավագյանը նշեց, որ Ազգային ժողովը դեռեւս «Արհմիությունների մասին» օրենքը չի ընդունել, «իսկ եթե օրենքն ընդունվի էլ բան չի փոխվելու, որովհետեւ այժմ շատ նպատակահարմար վիճակ է ստեղծվել, որպեսզի... անիմաստ օրենք ընդունվի»:

Բանախոսությունը լավագույն ուշադրությամբ, սեմինարի մասնակիցները եւ լրագրողները բազմաթիվ հարցեր տվեցին, որից հետո տեղի ունեցավ մտքերի աշխույժ փոխանակություն:

ՊԵՏԵՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Ահա այս անհարթությունն է, որ մտահոգություն ու զարմանք է ոգեշառում: Կարելի է ենթադրել կամ բացառակարգիս բնդունում են հոդվածի հեղինակի մտահոգության փոստարկները, կամ հանկարծակի ոլորելու ոչինչ չունեն, կամ էլ հազար ներողություն ասի ոչինչ են համարում: Բայց չէ՞ որ խոսքը ոչ թե մի անձի մասին է, այլ ազգայինի, մեր արվեստի մի շատ կարևոր բնագավառի, որը «մեծ հայրենիքը» հանդիսանում է, ավելանում են նրա դարավոր սահմանները, մոռացության է տրվում մի մեծ գանձարան: Ամեն մի շաբաթ առիթներ են այդ գանձերը: Իսկ տվյալ դեպքում այդ մոռացությունը ոչ միայն սեռ դարագրության է մեր նոր սերունդների գործի հանդեպ, որովհետև 1920-30-ական թվականներին այնքա՛ն բան արեցին մեր դարարվեստի գիտական կանոնարկման գրառման ու գրանցման համար, որ հիմա դրանց մոռացումն առիթ դուրս գալով նախատոմության սահմաններից, տանում է դեպի մեր ժողովրդական դարարվեստի կործանում: Մի առվեստ, որի խորհ գիտական ուսումնասիրությանն ու ուսուցմանն Իսկ լծվել նրանք 1920 թվականից:

Թիֆլիսում ավարտելով դարի դասատուների հատուկ դասընթաց, Վահրամ Արիստակեսյանը Երևանում հիմնեց դարարվեստի ստուդիան, որն այժմյան Պետարվեստի ուսումնարանն է: Տարի տարի դեկավարելով այն և այնտեղ ստեղծելով հայկական դարեի հանույթ մեծ ծառայություն մատուցեց հայ դարարվեստին, մանավանդ որ իմն էլ հուսալի դարող էր: Նրան է դասվանում նաև բալետային առաջին ներկայացման կազմակերպումը՝ Հայաստանում: Թեև, զավոմ, հաղարական հարձումների դասնաում չկարողացավ լիովին դրսևորել իր տաղանդը: Նա 1957 թ-ին Աշխարհում կազմակերպեց դարասանդ, որն էլ նրան տարավ Մոսկվայում Ռուսաստանի և երիտասարդության 6-րդ փառատոնում արժանացավ դասիների կոչման:

Մեծ գնահատանքի է արժանի և Արտոնի Լիսիցյանի գործունեությունը: Նա սովորել էր Մոսկվայում դարի ստուդիայում, Վահրամ Արիստակեսյանին փոխարինել Պետարվեստի ուսումնարանում: նույնպես հայկական դարեի հանույթ հիմնել: 1932 թ-ից ստեղծել դարեի գրանցման համակարգ: Նա այս գործի ճանաչված մասնագետն էր, և իր տեսակի մեջ եզակի գործ է «Հայ ժողովրդի հնագույն դարերն ու բարեական ներկայացումները» (ռուսերեն) աշխատությունը: Մի ուսումնասիրություն, որից, ինչպես այժմ ասենք դարդ երևում է, ոչ ոք չի օգտվում: Իսկ այս հրատարակությունը (նույս տեսան առաջին հատորներ) իրոք մի գանձարան է դարասոյցների համար, եթե բավականաչափ դարատարածություն ունենան: Սակայն- ի՞նչ կարիք կա այդքան «ներքնում», երբ կան վերջին տասնամյակներում «ուսակված» տաղանդաներ, շարժումներ և նույնքանակ մտածողություն համարյա բոլոր դարախմբերում:

Այո, մոռացվել են մեր խմբագրերը, ավելին այսօր արհամարհվում են նախորդների արածները: Եվ հարկավոր Տավիթ Գրիգորյանը հենց դրանց վրա է այսօր գանկանում բերել մեր դարասոյցների ուշադրությունը, հիշեցնել մեր ազգային դարային շարժումների իմաստն ու էությունը: Սակայն ո՞վ է ականջ դնողը: Ահա թե ինչու այսօր մեր բնիկ ազգային դարը, բոլ ներվի ասել, վերածվել է կեղծ բալետային շարժումների, հայկական դարեի հետ ոչ մի առնչություն չունեցող ակրոբատիկ ցատկերի: Այդ բաները, տարիների ընթացքում ողեգրվելով, տիրական դարձավ մեր դարաբնարում: Մի դարասոյց մյուսից ողեգրելով ավելի «զարգացրեց» այդ ոճը:

«...Ժողովրդական երգի ու դարի անասամբլների երբեմնի շարքային դարաղներ, գրում է Ռ. Գրիգորյանը, դարձան դարասոյցներ ու գնացին ոչ թե Ս. Լիսիցյանի, Վ. Արիստակեսյանի, այլ... մեր բեմ վաստակաշատ, բայց մողային դարասոյցների նեռից»: Գնալը գնացին եւ իրոք մոդան դարձրին դրվա, սկսեցին մեկը մյուսին գերազանցել «որոնում նաև այն վկայությունը, որ կա կարծեցյալ Շադրոն Բաղդասարյանի մասնակցում, երբ նկարագրում է Դերեն Արծրունու խնդությունը. «Ռանցի երբ առավոտ էր լինում, գալիս էին սովորականները (այցելուները) փող հարեներ եւ ինարահարներ, եւ տալ դանարներ, եւ խաղացողներ (դարողներ) կամենում էին նրա առջեւ»:

Ասենք, որ այս կամավելը շատ հին դարաներ է, եւ այն կատարողները կոչվում էին կամավիշներ: Կամավարը մանրամասը, շարունակելով բալ, բարբառներում կամավնակ, այսինքն կամավի նման դարել:

Պարերը ոլորանքությունների եւ հաճելիության տեսակությունների դերերն էին: Այդպես էր եւ հերոսության, եւ հիստերության ժամանակներում, ընդհուպ այսօր:

Ամեն մի հարաբ ու գավառ, ամեն մի շեն ու գյուղ ուներ իր դարաբարեն ամենամեծ ուրախությունը, որ կա դարասոյցներ: Հարկավոր է նրանց ասել, որ դարերը ոչ մի աղերս ու առնչություն չունեն մեր դարարվեստի հետ եւ միայն անհատակ նմանակումն են կոլկասյան ինչ որ գեղերի ու այլ ժողովուրդների դարերի: Եւ ահա շատ «դարասոյցներ» այսօր իրարից դա են նմանակում այդ անհաջող ոստյուններ, եւ այնպես են դրսևորում հասակին, ասես վրեժ են լուծում դրանից:

Մոսիսի Գորկին, որ 1928 թ. երջագայել էր Հայաստանում, ահա թե ինչ է գրել. «Սասունցիների դարերը չեն զարմացնում ձեւերի բարդությամբ ու բազմազանությամբ եւ չեն ձգում դրան: Նրանց մեջ որիշ բան կա՝ ավելի նշանակալից ու խորունկ»: Նա նույն հիացմունքով է խոսում նաև կանանց խմբաղարերի մասին: Նրան մեծ հանույթ է դասնում նաև տարազը:

Իսկ այդ կոլկասյան դարերը կամ դրանց տարերը, որ մոտ զարձրին Արեւելյան Հայաստանի դարաբներում, սկսեցին տիրանալու բնույթ եւ այսօր արդեն հանճարեղի բնույթ են կրում:

Օրիգինալության մարմարը հասնում է ծիծաղելիի սահմաններ: Ամեն ինչ արվում է օտար հանդիսականին դար զալու համար, իսկ նա էլ, որ չգիտի մեր դարը, ի տես բերում այս վազելքների ու ցատկումների ծաղրահարում է, դեռ բերելն էլ մի բանի գալեսի խոսքեր են ասում ի նշան մեր ժողովրդի հանդեպ հարգանքի, եւ ահա սկսվում է «մեծ հայրենության» երգը: Բայց չէ՞ որ իսկական հայրենությունը նախ այստեղ ոլիտ լինել: Այդ կերդ հանդիսականին սիրելի դարձան «Մարաթուկը», «Ակումը», է-լի մի բանի-խմբեր: Ավա՛ղ, արդեն հանգուցյալ Մարոն ու Մգրոն, որ այս հանույթների դեկավարներն էին, ողջակի դողում էին այդ դարերի, երգերի, երաժշտության ու տարազների համար: Նրանք մեր դարարվեստի ճիշտյալներն էին, եւ դեռ էր նրանց գործը շարունակել. մեր դարարվեստի գանձարանից հանել ու կրկին ժողովրդին մատուցել մեր գանձ-դարերը:

Մեր դարարվեստը դարերի ազգային նվաճումն է, շատ մեծ նվաճում, եւ ոչ մեկի մասնավոր գործը չէ: Ուրեմն գիտակցորեն մոտենանք այս գործին եւ ընդհանուր ուժերով հաղթահարենք փակուղին: Սակայն նախքան այդ հարկավոր է հարցահարել... անհարթությունը...

ԳԵՎՈՐԳ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԲԱՆԱՎԵՃ

Նախ՝ հաղթահարենք անհարթությունը

Արշագանք «Հայ ժողովրդական պարարվեստը փակուղու առջեւ» հոդվածին

Մեր գուսանական արվեստին եւ ժողովրդական բանարվեստին խորագիտակ Շավիթ Գրիգորյանը «Ազգի» անցյալ տարվա նոյեմբերի 29-ի համարում հանդես է եկել «Հայ ժողովրդական պարարվեստը փակուղու առջեւ» հոդվածով, որը խմբագրությունը զետեղելով «Բանավեճ» խորագրի ներքո ահա այսպես է դիմել իր ընթերցողներին. «Տպագրելով բանաստեղծ ազգագրագետ Շավիթ Գրիգորյանի սույն հոդվածը, խմբագրությունը հույս է հայտնում, որ պարարվեստի ճակատագրով զբաղվող մասնագետները եւս իրենց մասնակցությունը կբերեն համազգային այդ իրոք որ կարեւոր խնդրի քննարկմանը»: Այո՛, իրոք որ համազգային կարեւոր խնդիր: Ու թեեւ այս կարեւորությանը, երկու ամիս է անցել հոդվածը լույս տեսնելու օրից, սակայն պարի ճակատագիրը տնօրինողներից դեռ ոչ ոք չի արձագանքել, հանդես չի եկել թերթում մերժելով կամ ընդունելով հոդվածը: Իր կարծիքն ու մտահոգությունները չի բաժանել հեղինակի մտորումների առթիվ:

ման համար, որ հիմա դրանց մոռացումն առիթ դուրս գալով նախատոմության սահմաններից, տանում է դեպի մեր ժողովրդական դարարվեստի կործանում: Մի առվեստ, որի խորհ գիտական ուսումնասիրությանն ու ուսուցմանն Իսկ լծվել նրանք 1920 թվականից:

Թիֆլիսում ավարտելով դարի դասատուների հատուկ դասընթաց, Վահրամ Արիստակեսյանը Երևանում հիմնեց դարարվեստի ստուդիան, որն այժմյան Պետարվեստի ուսումնարանն է: Տարի տարի դեկավարելով այն և այնտեղ ստեղծելով հայկական դարեի հանույթ մեծ ծառայություն մատուցեց հայ դարարվեստին, մանավանդ որ իմն էլ հուսալի դարող էր: Նրան է դասվանում նաև բալետային առաջին ներկայացման կազմակերպումը՝ Հայաստանում: Թեև, զավոմ, հաղարական հարձումների դասնաում չկարողացավ լիովին դրսևորել իր տաղանդը: Նա 1957 թ-ին Աշխարհում կազմակերպեց դարասանդ, որն էլ նրան տարավ Մոսկվայում Ռուսաստանի և երիտասարդության 6-րդ փառատոնում արժանացավ դասիների կոչման:

Մեծ գնահատանքի է արժանի և Արտոնի Լիսիցյանի գործունեությունը: Նա սովորել էր Մոսկվայում դարի ստուդիայում, Վահրամ Արիստակեսյանին փոխարինել Պետարվեստի ուսումնարանում: նույնպես հայկական դարեի հանույթ հիմնել: 1932 թ-ից ստեղծել դարեի գրանցման համակարգ: Նա այս գործի ճանաչված մասնագետն էր, և իր տեսակի մեջ եզակի գործ է «Հայ ժողովրդի հնագույն դարերն ու բարեական ներկայացումները» (ռուսերեն) աշխատությունը: Մի ուսումնասիրություն, որից, ինչպես այժմ ասենք դարդ երևում է, ոչ ոք չի օգտվում: Իսկ այս հրատարակությունը (նույս տեսան առաջին հատորներ) իրոք մի գանձարան է դարասոյցների համար, եթե բավականաչափ դարատարածություն ունենան: Սակայն- ի՞նչ կարիք կա այդքան «ներքնում», երբ կան վերջին տասնամյակներում «ուսակված» տաղանդաներ, շարժումներ և նույնքանակ մտածողություն համարյա բոլոր դարախմբերում:

Այո՛, մոռացվել են մեր խմբագրերը, ավելին այսօր արհամարհվում են նախորդների արածները: Եվ հարկավոր Տավիթ Գրիգորյանը հենց դրանց վրա է այսօր գանկանում բերել մեր դարասոյցների ուշադրությունը, հիշեցնել մեր ազգային դարային շարժումների իմաստն ու էությունը: Սակայն ո՞վ է ականջ դնողը: Ահա թե ինչու այսօր մեր բնիկ ազգային դարը, բոլ ներվի ասել, վերածվել է կեղծ բալետային շարժումների, հայկական դարեի հետ ոչ ոք չունեցող ակրոբատիկ ցատկերի: Այդ բաները, տարիների ընթացքում ողեգրվելով, տիրական դարձավ մեր դարաբնարում: Մի դարասոյց մյուսից ողեգրելով ավելի «զարգացրեց» այդ ոճը:

«...Ժողովրդական երգի ու դարի անասամբլների երբեմնի շարքային դարաղներ, գրում է Ռ. Գրիգորյանը, դարձան դարասոյցներ ու գնացին ոչ թե Ս. Լիսիցյանի, Վ. Արիստակեսյանի, այլ... մեր բեմ վաստակաշատ, բայց մողային դարասոյցների նեռից»: Գնալը գնացին եւ իրոք մոդան դարձրին դրվա, սկսեցին մեկը մյուսին գերազանցել «որոնում նաև այն վկայությունը, որ կա կարծեցյալ Շադրոն Բաղդասարյանի մասնակցում, երբ նկարագրում է Դերեն Արծրունու խնդությունը. «Ռանցի երբ առավոտ էր լինում, գալիս էին սովորականները (այցելուները) փող հարեներ եւ ինարահարներ, եւ տալ դանարներ, եւ խաղացողներ (դարողներ) կամենում էին նրա առջեւ»:

Ասենք, որ այս կամավելը շատ հին դարաներ է, եւ այն կատարողները կոչվում էին կամավիշներ: Կամավարը մանրամասը, շարունակելով բալ, բարբառներում կամավնակ, այսինքն կամավի նման դարել:

Պարերը ոլորանքությունների եւ հաճելիության տեսակությունների դերերն էին: Այդպես էր եւ հերոսության, եւ հիստերության ժամանակներում, ընդհուպ այսօր:

Ամեն մի հարաբ ու գավառ, ամեն մի շեն ու գյուղ ուներ իր դարաբարեն ամենամեծ ուրախությունը, որ կա դարասոյցներ: Հարկավոր է նրանց ասել, որ դարերը ոչ մի աղերս ու առնչություն չունեն մեր դարարվեստի հետ եւ միայն անհատակ նմանակումն են կոլկասյան ինչ որ գեղերի ու այլ ժողովուրդների դարերի: Եւ ահա շատ «դարասոյցներ» այսօր իրարից դա են նմանակում այդ անհաջող ոստյուններ, եւ այնպես են դրսևորում հասակին, ասես վրեժ են լուծում դրանից:

Մոսիսի Գորկին, որ 1928 թ. երջագայել էր Հայաստանում, ահա թե ինչ է գրել. «Սասունցիների դարերը չեն զարմացնում ձեւերի բարդությամբ ու բազմազանությամբ եւ չեն ձգում դրան: Նրանց մեջ որիշ բան կա՝ ավելի նշանակալից ու խորունկ»: Նա նույն հիացմունքով է խոսում նաև կանանց խմբաղարերի մասին: Նրան մեծ հանույթ է դասնաում նաև տարազը:

Իսկ այդ կոլկասյան դարերը կամ դրանց տարերը, որ մոտ զարձրին Արեւելյան Հայաստանի դարաբներում, սկսեցին տիրանալու բնույթ եւ այսօր արդեն հանճարեղի բնույթ են կրում:

Օրիգինալության մարմարը հասնում է ծիծաղելիի սահմաններ: Ամեն ինչ արվում է օտար հանդիսականին դար զալու համար, իսկ նա էլ, որ չգիտի մեր դարը, ի տես բերում այս վազելքների ու ցատկումների ծաղրահարում է, դեռ բերելն էլ մի բանի գալեսի խոսքեր են ասում ի նշան մեր ժողովրդի հանդեպ հարգանքի, եւ ահա սկսվում է «մեծ հայրենության» երգը: Բայց չէ՞ որ իսկական հայրենությունը նախ այստեղ ոլիտ լինել: Այդ կերդ հանդիսականին սիրելի դարձան «Մարաթուկը», «Ակումը», է-լի մի բանի-խմբեր: Ավա՛ղ, արդեն հանգուցյալ Մարոն ու Մգրոն, որ այս հանույթների դեկավարներն էին, ողջակի դողում էին այդ դարերի, երգերի, երաժշտության ու տարազների համար: Նրանք մեր դարարվեստի ճիշտյալներն էին, եւ դեռ էր նրանց գործը շարունակել. մեր դարարվեստի գանձարանից հանել ու կրկին ժողովրդին մատուցել մեր գանձ-դարերը:

Մեր դարարվեստը դարերի ազգային նվաճումն է, շատ մեծ նվաճում, եւ ոչ մեկի մասնավոր գործը չէ: Ուրեմն գիտակցորեն մոտենանք այս գործին եւ ընդհանուր ուժերով հաղթահարենք փակուղին: Սակայն նախքան այդ հարկավոր է հաղթահարել... անհարթությունը...

ԳԵՎՈՐԳ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱՆԳՐԱԳԱՐԸ

Բժշկություն. վճարովի, թե՞ անվճար

«Յուրաքանչյուր ոք ունի առողջության դահիրանման իրավունք», ասվում է ՀՀ Սահմանադրության 34-րդ հոդվածում: Սա հասկանալի է: Իսկ հնարավորությո՞ւն: Ցավոք, «բժշկական օգնության եւ սպասարկման կարգի մասին» օրենքը, որն ըստ սահմանադրության նույն հոդվածի դեմքի է կարգավորի բնակչության համար ավելի հան կենսական այդ բնագավառը, դեռեւս մշակման փուլում է: Իսկ մինչ այդ օրենքի ընդունումը եւ առավել եւս գործողության մեջ մտնելը, բժշկությունը շարունակելու է մնալ «ոչ այն է վճարովի, ոչ այն է՝ անվճար» կարգավիճակում: Այսքեղ, անշուշտ, միշտ էլ ընդունված են եղել չգրված օրենքներով եւ սակագներով բժիշկների եւ մյուս բուժաշխատողների ֆանտերի վարձատրության ամենատարբեր եղանակները: Փետրվարի 3-ի համարում «Ազգն» անդրադարձել էր Երեւանի ծննդյան ուրախ հոգսերն ուղեկցող անխուսափելի «աչալուսանքային» արարողակարգին («Ի՞նչ արժե... Երեւան»): Իսկ չէ՞ որ ավելի հաճախ մարդիկ կորիկ գումարներ են ծախսում շատ ավելի տխուր առիթներով եւ, անկախ նրանից, հնարավորություն ունեն, թե ոչ, հայ բայրում են դահանջվող դոլլարները եւ վճարում իրենց մերձավորին ցուցաբերված որակյալ կամ անորակ բուժզգնության համար: Պատկերացրեք, օրինակ, ծեր կնոջ անօգնական, ցավարած հայացքը, որին հայտնի է դարձել (հիվանդանոցներում միշտ գտնվում են ամենագետ հիվանդներ, որ հուշում են մյուսներին, թե որ ծառայության համար որքան դեմ է վճարել, հակառակ դեպքում այդ հաճույքով անում են տեխնիկական անձնակազմի ներկայացուցիչները), որ դեմ է վճարի նաեւ... ամուսնու անդամահատված ոտքը «սանալու» համար:

Եթե նախկինում, երբ բժիշկների աշխատավարձը, ճիշտ է, հեռու էր բավարար լինելուց, բայց, այնուամենայնիվ, գոյատեւման տարական հնարավորություն տալիս էր, դեռ կարելի էր բժշկին «հանդիմանել» իր կոչումը «ստիպիտական» նոպատակների ծառայեցնելու մեջ, արդա այսօր բժշկի աշխատավարձն ուղղակիորեն բելադրում եւ արդարացնում է հիվանդներից եկամուտներ «կորզելու» գործելակերպը: Չէ՞ որ ծիծաղելի է ենթադրել, թե բժիշկը (բուժքույրը, սանիտարուհին) կարող է արդել եւ, առավել եւս, աշխատել 24 հազար դրամով, որ ստանում է որոնց աշխատավարձ: Բնականաբար, գոր ծում է «յուրաքանչյուրն՝ ինչպես կարող է եւ յուրաքանչյուրից՝ որքան հնարավոր է» արտահայտությունը:

Վերջերս Երեւանյան մանկական հիվանդանոցներից մեկի գլխավոր բժշկի այսօրվա իրավիճակը եւ հոգսերը Ցուցակիցս սկզբում զարմացավ. «Դուք լո՞ւրջ եք ասում», արդա՝ նաեւ զայրացավ. «Ի՞նչ իրավիճակի մասին է խոսքը, երբ խրված եմք 20 միլիոն դրամի մեջ (էլեկտրաէներգիա, սնունդ, դեղորայք եւ այլն), երբ արդեն 5 ամիս է բուժանձնակազմը զրկված է աշխատավարձից, երբ հիվանդները հիվանդանոց են գալիս բժշկի հսկողության տակ՝ ոչ թե բուժվելու, այլ մեռնելու, երբ հիվանդի հարազատներից անընդհատ սպիտված ես դեղեր դահանջել անհրաժեշտ բուժման համար, մի խոսքով՝ դեպությունը «ծեռքերը լվացել է» առողջապահական համակարգից եւ ֆինանսավորում է միայն բուժաշխատողների խղճուկ աշխատավարձը, այն էլ անհետեւի ուշացումներով»: Նրա կարծիքով, անբարոյականություն է վճարովի բժշկություն մտցնել մի երկրում, որի բաղաքացիները տարիներ շարունակ (թեկուզեւ այլ վարչակարգի օրոք) կաթիլ առ կաթիլ իրենց եկամուտների 13 տոկոսը վճարել են դեպությունը անվճար բուժման իրավունքը վաստակելու համար (եւ այժմ էլ շարունակում են վճարել խորհրդանշական աշխատավարձերից): «Մի խոսքով, իրավիճակն այնքան անհեթեթ է, որ ավելորդ է խոսել այդ մասին», ասաց զրուցակիցս՝ հրաժարվելով հարցազրույց տալ «Ազգին»: «Անիմաստ է», հանդգնությամբ բերեց նա իր զայրույթը:

Ցավոք, ասվածը դառը ճշմարտություն է, եւ ինչ որ տեղ, ուզենք, թե չուզենք, ստիպված ենք համաձայնել նրա հետ:

ԼԵՎՈՆ ԴԱՐԳԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

1994 թ. Ֆրանսիայում հրապարակված «Պաշտպանության սպիտակ գրքում» ամրագրվում է որպես «երկրի անվտանգությանն սպառնացող գլխավոր ոչ ռազմական վտանգ»: Ուշի անհրաժեշտ է համարվում, որ այդ վտանգը ի չիք դարձնելու համար զինվորականներն հանդես գան համապատասխան դատողություն անցնեն, իսկ բանակի ռազմական տեխնիկան ըստ այդմ փոփոխության ենթարկվի:

Մինչև 1980-ական թթ. վերջերը Ֆրանսիայի ռազմաշինության նախարարությունն ամբողջ ռազմահանդեսային հարմարեցված էր այն բանին, որ հնարավոր լիներ հակահարված տալ Վարշավայի դաշնագրի մասնակից երկրների հավանական հարձակմանը: Սակայն Հյուսիսային Եվրոպայում «տանկերի մեծ ճակատամարտն» այդպես էլ տեղի չունեցավ եւ, ամենայն հավանականությամբ, երբեք տեղի չի ունենա: Մինչդեռ Ֆրանսիայում վերջին տարիներին արտադրվող «Լքիլեր» ծանր տանկը, որը հանդերձավորված է ամենաբարդ տեխնոլոգիական սարքերով (ավելի շատ էլեկտրոնային բաղադրիչներ ունի, քան «Ռաֆալ» նորագույն ռազմօդանավը), մտահոգվել էր հասկացնես Վարշավայի դաշնագրի անդամ արեւելաեվրոպական երկրների զրահատանկային հնարավոր հարձակմանը դիմակայելու նոցատակով: Այսօր Վարշավայի դաշնագրի փլուզումից տարիներ անց, այդ բանկարժեք եւ ծանրաշարժ տանկերի զեմմներն արդեն ավելորդ են թվում Ֆրանսիայի ռազմաշինության նախարարությանը: Ինչպես տեղեկացնում է L'Express հանդեսը, նախարարությունն այս տարի դադարեցրել է ընդամենը 40 «Լքիլեր» տանկ: Արտադրող ծեռնարկության «Ժիատ-ինդուստրի» խոշոր ֆիրմայի ֆինանսական ծանր վիճակը խոնարհաբարության չի հարուցում: Պաշտպանության նախարար Շառլ Միյոնն օրերս ուղղակի հայտարարեց, որ «դեպարտամենտն ազգային դատաշինության համակարգը կառուցելիս չպետք է հաշվի առնի ռազմարդյունաբերության աշխատանքային դժվարությունները», դարձ հասկացնելով, որ նվիրատվություններ չեն լինելու:

Հաստատակամություն դրսեւորելով, նախարարը չի անտեսում բարձրաստիճան զինվորականների եւ շտաբների դեմերի կարծիքները: Այսպես, զրահատանկային զորքերի աղաներից մեկը մասնավոր զրույցի ժամանակ խոստովանել է, որ գերմանական «Լեոպարդ» տանկը ոչնչով չի զիջում «Լքիլերին»: Նավային նավատորմի բարձրաստիճան մի դատարան դարձրել է, որ «Շառլ դը Գոլ» ավիակրի համար ամերիկյան F-18 ռազմօդանավերն ավելի էժան կլինեն, քան ֆրանսիական «Ռաֆալները»: Իսկ օդուժի դեմ գեներալ Ռանուն չի բացառել, որ ինքը չի շտապում ձեռք բերել հայրենական նորագույն ռազմօդանավեր: Այս բոլոր հարակցված հնարավորությունները վկայում են, որ բանակի ղեկավարները ձգտում են սեղմ ժամկետներում լավագույն ռազմահանդերձանքը ձեռք բերել համեմատաբար էժան գներով: Կառավարությունն իր հերթին, ցանկանալով արագորեն ստանալ «հարաբերական հարաժիններ» եւ նվազեցնել ծախսերը, բյուջետային կրճատումներ է անում, գիտենալով, որ բանակը ցույցեր չի անի եւ կբավարարվի եղածով:

Սակայն շտաբների դեմերը դահանջում են, որ դեպարտամենտը կատարի բանակին տված իր խոստումները եւ վճարի ըստ նախատեսված ժամանակացույցի: Պարտից ծոցի դատերազմը եւ Բոսնիայի իրադարձությունները ցույց տվեցին, որ Ֆրանսիայի զինված ուժերը դեմ է հնարավորություն ունենան հազարավոր կիլոմետրեր տեղափոխելու ծառայանց եւ ռազմական տեխնիկան: Իսկ դա անհրաժեշտ է դարձնում «Շառլ դը Գոլի» տիպի եւ մեկ խոշոր ու արդիական ա-

ռաջնորդ դարձնելու համար: Պարսից ծոցի դատերազմը եւ Բոսնիայի իրադարձությունները ցույց տվեցին, որ Ֆրանսիայի զինված ուժերը դեմ է հնարավորություն ունենան հազարավոր կիլոմետրեր տեղափոխելու ծառայանց եւ ռազմական տեխնիկան: Իսկ դա անհրաժեշտ է դարձնում «Շառլ դը Գոլի» տիպի եւ մեկ խոշոր ու արդիական ա-

ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱ

Ֆրանսիական նոր զինատեսակները դեմ է վերանայվեն

Չափազանց թանկ եւ երբեմն ավելորդ ռազմական տեխնիկան այլեւս չի համապատասխանում այսօրվա պահանջներին

Ֆրանսիական բանակի ամբողջ ռազմահանդերձանքը հարմարեցված էր այն բանին, որ հնարավոր լիներ հակահարված տալ Վարշավայի դաշնագրի մասնակից երկրների հավանական հարձակմանը: Սակայն Հյուսիսային Եվրոպայում «տանկերի մեծ ճակատամարտն» այդպես էլ տեղի չունեցավ եւ, ամենայն հավանականությամբ, երբեք տեղի չի ունենա: Մինչդեռ Ֆրանսիայում վերջին տարիներին արտադրվող «Լքիլեր» ծանր տանկը, որը հանդերձավորված է ամենաբարդ տեխնոլոգիական սարքերով (ավելի շատ էլեկտրոնային բաղադրիչներ ունի, քան «Ռաֆալ» նորագույն ռազմօդանավը), մտահոգվել էր հասկացնես Վարշավայի դաշնագրի անդամ արեւելաեվրոպական երկրների զրահատանկային հնարավոր հարձակմանը դիմակայելու նոցատակով: Այսօր Վարշավայի դաշնագրի փլուզումից տարիներ անց, այդ բանկարժեք եւ ծանրաշարժ տանկերի զեմմներն արդեն ավելորդ են թվում Ֆրանսիայի ռազմաշինության նախարարությանը: Ինչպես տեղեկացնում է L'Express հանդեսը, նախարարությունն այս տարի դադարեցրել է ընդամենը 40 «Լքիլեր» տանկ: Արտադրող ծեռնարկության «Ժիատ-ինդուստրի» խոշոր ֆիրմայի ֆինանսական ծանր վիճակը խոնարհաբարության չի հարուցում: Պաշտպանության նախարար Շառլ Միյոնն օրերս ուղղակի հայտարարեց, որ «դեպարտամենտն ազգային դատաշինության համակարգը կառուցելիս չպետք է հաշվի առնի արտադրողների աշխատանքային դժվարությունները», դարձ հասկացնելով, որ նվիրատվություններ չեն լինելու:

Հաստատակամություն դրսեւորելով, նախարարը չի անտեսում բարձրաստիճան զինվորականների եւ շտաբների դեմերի կարծիքները: Այսպես, զրահատանկային զորքերի աղաներից մեկը մասնավոր զրույցի ժամանակ խոստովանել է, որ գերմանական «Լեոպարդ» տանկը ոչնչով չի զիջում «Լքիլերին»: Նավային նավատորմի բարձրաստիճան մի դատարան դարձրել է, որ «Շառլ դը Գոլ» ավիակրի համար ամերիկյան F-18 ռազմօդանավերն ավելի էժան կլինեն, քան ֆրանսիական «Ռաֆալները»: Իսկ օդուժի դեմ գեներալ Ռանուն չի բացառել, որ ինքը չի շտապում ձեռք բերել հայրենական նորագույն ռազմօդանավեր: Այս բոլոր հարակցված հնարավորությունները վկայում են, որ բանակի ղեկավարները ձգտում են սեղմ ժամկետներում լավագույն ռազմահանդերձանքը ձեռք բերել համեմատաբար էժան գներով: Կառավարությունն իր հերթին, ցանկանալով արագորեն ստանալ «հարաբերական հարաժիններ» եւ նվազեցնել ծախսերը, բյուջետային կրճատումներ է անում, գիտենալով, որ բանակը ցույցեր չի անի եւ կբավարարվի եղածով:

Պ. Բ.

ՆԱՎԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔԵՐ

Օտարերկրյա նավթային ընկերությունները չեն վախենում ալժիրցի զբաղեալներից

Ալժիրի նավթի ու գազի «Սոնատրակ» ազգային ընկերությունն օրերս ֆրանսիական «Տոտալ» եւ իտալական «Ռեպսոլ» ընկերությունների հետ դայմանագիր ստորագրեց երկրի հարավ-արեւելքում գազի հանքավայրի մշակման վերաբերյալ: 20 տարվա համար նախատեսված նախագծի արժեքը գնահատվում է 850 միլիոն դոլար: 1995 թ. դեկտեմբերին «Սոնատրակը» իր դատմության մեջ խոշորագույն գործարքը կնքեց «Բրիտիշ փեթրոլեում» բրիտանական ընկերության հետ (3,5 միլիարդ դոլար արժողությամբ): Պայմանագրին համաձայնասխան ընկերությունները համատեղ կմշակեն Ալժիրի հարավարեւմտյան հանքավայրերից մեկը: «Սոնատրակը» ծրագրում է մոտ ժամանակներս դայմանագիր կնքել նաեւ ամերիկյան «Էյզենհիկ դոլեդ» խմբի հետ:

Ալժիրի հարավում գտնվող նավթի ու գազի հանքավայրերը վաղուց արդեն վեճերի առարկա են դարձել կառավարության եւ իսլամիստ զրահայիների միջեւ: Սակայն, չնայած արմատականների սպառնալիքներին, օտարերկրյա ընկերությունները եռանդագին ներդրումներ են անում Ալժիրի նավթի ու գազի արդյունաբերության մեջ: Ներկայումս երկրում գործում են արդեն 32 արտասահմանյան խմբեր, ներառյալ «Տոտալը» եւ «Ռեպսոլը»:

Մասնագետները հաշվարկել են, որ միայն Թին-Ֆուն հանքավայրի նավթի ու գազի վերականգնելի դաշարները հնարավոր են մեկ միլիարդ բարել նավթի: «Տոտալը» ստանձնում է նախագծի ծախսերի 35, «Ռեպսոլը» 30 տոկոսը, իսկ մնացյալը կֆինանսավորի «Սոնատրակը»: Հանքավայրի մշակումը կտեւի մոտ երեք տարի, որից հետո դատրաստ կլինի 60 նավթահոր: «Տոտալի» վերլուծաբանների կանխատեսումների համաձայն, 20 տարի շարունակ տարեկան կարտադրվեն 700 հազար տոննա հեղուկ նավթագազ եւ մեկ միլիոն տոննա գազի խտանյութ: Բացի դրանից, օրական կստացվի 18 մլն խմ չոր գազ:

«Սոնատրակի», «Ռեպսոլի» եւ «Տոտալի» ներկայացուցիչներ հնարակել են տուկայում արտադրանքի համատեղ իրացման ծրագիր: Իրացման տուկաների բնդլայնման նախաձեռնողը «Սոնատրակն» է, որը «Բրիտիշ փեթրոլեումի» հետ համատեղ տուկայական ընկերություն է կազմակերդում ալժիրյան գազը Եվրոդայում վաճառելու համար:

«ԴՐԵՆՍՈՎԻԵ ՐԵՎԵՍՏԻՍ»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանը Չինաստանին է վաճառում «Սու-27»-ի լիցենզիան

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՓԵՏՐՎԱՐ, WSJ: Ռուսաստանը դաշտոնապես հաստատեց, որ շուտով սկսելու է Չինաստանին վաճառել «Սու 27» ռազմական օդանավեր: Ամելին, Մոսկվան համաձայնվել է արդեն Պեկինին 2.2 մլրդ դոլլարով վաճառել այդ ինքնաթիռների արտադրության լիցենզիան: Այս կողմից, ամերիկյան կառավարությունը ենթադրություն է ձեռնարկել դարգելու, թե ուրդյո՞ Չինաստանը խախտել է միջուկային ուժի չտարածման մասին միջազգային դայմանագրի նորմերը վերջերս Պակիստանին միջուկային զենքի տեխնոլոգիա վաճառելով:

ԱՄՆ-ն աջակցում է ՆԱՏՕ-ի կազմում ընդգրկվելու Լեհաստանի ձգտմանը

Պաշտոնական այցով Լեհաստանում գտնվող ԱՄՆ դեդարտարուղարի օգնական Ռիչարդ Հոլբրուկը երկրի ղեկավարության հետ հանդիդման ժամանակ հայտարարեց, որ ԱՄՆ-ը եւ նրա դաշնակիցները կողմ են դեդի Արեւելք ՆԱՏՕ-ի ընդլայնմանը եւ աջակցում են ՆԱՏՕ-ի մեջ ընդգրկվելու Լեհաստանի ձգտմանը: Նախագահ Վալենսեսկին եւ վարչադետ Տիմոշեւիչը հավաստիացրին ամերիկյան դիվանագետին, որ արեւմտաեվրոդական կառույցներին միանալու Լեհաստանի ձգտումը մնում է անփոփոխ: Ինչդես ընդգծեց Հոլբրուկը, դեռեւս վերջնականապես հայտնի չեն Հյուսիսատլանտյան դաշնության կազմում նոր անդամներ ներգրավելու վերջնական ժամկետները:

Սուդան. Միացյալ Նահանգների դեսդանատունը տեղափոխվեց Նայրոբի

ԱՄՆ-ի իշխանությունները հաշվի առնելով վերջին ժամանակներս Սուդանում գտնվող դեսդանատան աշխատակիցների հասցեին մահմեդական ծայրահեղականների կողմից հնչող սպառնալիքները եւ վտանգի չենթարկելով նրանց կյանքը, որոշեցին դեսդանատան ողջ կազմը տեղափոխել Նայրոբի: Ինչդես Վաշինգտոնում հայտարարեց դետդեդարտամենտի ներկայացուցիչ Գլեն Դեյիսը, դեսդանատան 125 աշխատակիցներ դեսդան Թիմ Կաունիի գլխավորությամբ արդեն տեղափոխվեցին Քենիայի մայրաքաղաք Նայրոբի, որի տարածքից կկազմակերդեն ու կիրականացնեն հետագա աշխատանքը Սուդանի իխնդրանքներ: Հաստատելով վերջին ժամանակներս Սուդանում գտնվող դեսդանատան աշխատակիցների հասցեին մահմեդական ծայրահեղականների կողմից հնչող սպառնալիքները եւ վտանգի չենթարկելով նրանց կյանքը, որոշեցին դեսդանատան ողջ կազմը տեղափոխել Նայրոբի: Ինչդես Վաշինգտոնում հայտարարեց դետդեդարտամենտի ներկայացուցիչ Գլեն Դեյիսը, դեսդանատան 125 աշխատակիցներ դեսդան Թիմ Կաունիի գլխավորությամբ արդեն տեղափոխվեցին Քենիայի մայրաքաղաք Նայրոբի, որի տարածքից կկազմակերդեն ու կիրականացնեն հետագա աշխատանքը Սուդանի իհետ ազատության մեջ մնացած կազմակերդության մյուս անդամներն սպառնացին վրեժ լուծել ամերիկացիներից: Հիշեցնենք, որ միջազգային ահաբեկչությանը հովանավորելու համար ԱՄՆ-ը Սուդանին մեղադրել է այդ նոցատակով կազմած «Մեղցուցակի» մեջ:

Գ. Բ.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Սդիտակամորթ նեգրեր

Ժամկի մեծ պահանջարկ Աֆրիկայում

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ աֆրիկացիներից շատերը փորձում են ամեն գնով սդիտակեցնել իրենց մաշկը: Ինչդես գրում է «Ժյոն Աֆրիկ» հանդեսի լրագրողներից մեկը, այդ «նորաձեւությունը» ծնունդ է առել ԱՄՆ-ում 1930-ական թթ.: Այդ ժամանակաշրջանի ջազային երաժիշտները, ինչդես նաեւ երգիչները, հարբեցնում էին իրենց գանգուր մազերը, իսկ դեմքերին շագանակագույն կամ շիկագույն երանգ տալիս: Մազերից հետո հերթը հասավ մաշկին: Վաճառքի հանվեցին մաշկի սդիտակեցման համար նախատեսված մի շարք արտադրանքներ, որոնք այս կամ այն չափով վնասակար էին: «Սդիտակամորթ նեգրի» համախտանիշը տարածվում էր: Նյու Յորքի շրջաններից մեկի՝ Հալեմի գործարար մարդիկ մեկնեցին իրենց նախնիների երկիրը, որդեսզի այնտեղից արտահանեն հրաշագործ խուկներ, որոնք կկարողանային երբեմնի սուրուկների ժառանգորդների մաշկին հաղորդել իրենց տերերի մաշկի գույնը: Սդիտակեցման համաճարակը տարածվեց սկզբում Գանայում եւ Նիգերիայում, որոնք երկուսն էլ անգլախոս երկրներ են: «Ունենալով Նատմի Քեմփբելի (նկարում՝ բնական տեսքով եւ սդիտակեցված) նման սեւամորթ գեղեցկուհիներ, աֆրիկուհիները այդուհանդերձ ավելի քան երբեւէ ձգտում են սդիտակամորթ դառնալ», նշում է «Սդիտակամորթ նեգրուհիներ», հեռուստաֆիլմի հեղինակ Ժընվիեւ Ռորբերը: Նա տեղեկացնում է, որ Սենեգալի մայրաքաղաք Դաքարում կարելի է այն տպավորությունն ստանալ, թե բոլոր կանայք-

վուն երանգ տալիս: Մազերից հետո հերթը հասավ մաշկին: Վաճառքի հանվեցին մաշկի սդիտակեցման համար նախատեսված մի շարք արտադրանքներ, որոնք այս կամ այն չափով վնասակար էին: «Սդիտակամորթ նեգրի» համախտանիշը տարածվում էր: Նյու Յորքի շրջաններից մեկի՝ Հալեմի գործարար մարդիկ մեկնեցին իրենց նախնիների երկիրը, որդեսզի այնտեղից արտահանեն հրաշագործ խուկներ, որոնք կկարողանային երբեմնի սուրուկների ժառանգորդների մաշկին հաղորդել իրենց տերերի մաշկի գույնը: Սդիտակեցման համաճարակը տարածվեց սկզբում Գանայում եւ Նիգերիայում, որոնք երկուսն էլ անգլախոս երկրներ են: «Ունենալով Նատմի Քեմփբելի (նկարում՝ բնական տեսքով եւ սդիտակեցված) նման սեւամորթ գեղեցկուհիներ, աֆրիկուհիները այդուհանդերձ ավելի քան երբեւէ ձգտում են սդիտակամորթ դառնալ», նշում է «Սդիտակամորթ նեգրուհիներ», հեռուստաֆիլմի հեղինակ Ժընվիեւ Ռորբերը: Նա տեղեկացնում է, որ Սենեգալի մայրաքաղաք Դաքարում կարելի է այն տպավորությունն ստանալ, թե բոլոր կանայք-

ծամը դատրաստում են իրենց «մոգական լուծույթը» ծերի եւ ժավելաջրի հիման վրա: Դրանով իրենց մարմինները ցողելով, նրանք այնուհետեւ մի քանի ժամ մնում են դլաստիկե դարկերի մեջ: Արդյունքը երաշխավորված է:

Փարիզում դեմքին վարդագույն երանգ տվող դեղամիջոցները վաճառվում են մոտ 20 ֆրանկով եւ շատ արագ սդառվում: Հարկ է նշել, որ աֆրիկյան բոլոր թերթերը գովազդում են սդիտակեցնող խուկների հատկությունները: Փարիզի «Նեգրիսիմա» խանութի աշխատակցուհի Ժոզեֆինն զայրացնում է այն փաստը, որ սեւամորթ կանայք զոհ են դառնում այդ հիմար նորաձեւությանը: Կարելի է տեսնել նույնիսկ սեւամորթ տղամարդկանց, որոնք իրենց մաշկը ծգման վիրահատության են ենթարկում դրա գույնն սդիտակեցնելու համար: Այդ ամենը տեղի է ունենում այն դատճառով, որ նրանք ուզում են հետեւել Մայքլ Ջեքսոնի օրինակին, ասում է նա: «Այնուամենայնիվ, սեւամորթ լինելը գեղեցիկ է,», շարունակում է նա՝ դատասդարտելով այդ երեւույթը:

VSD

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Միլիքրի Արթ. իրական եւ ոչ մտացածին, մի փակիր աչքերդ

Փետրվարի 15-ին, ժամը 18-ին, «Գոյակը» կողջունի իր առաջին միջոցառմամբ

«Գոյակ» մշակութային ընկերության մշակութային ակումբն իր բնակարանամուտն Աղրիի շենքում կսկսի փետրվարի 15-ին հեսաֆրֆիր Միջոցառմամբ, որը կիրականացնի 5 տարվա ոգեմուտյուն ունեցող Գոյակ ոգեկերտարահը: «Հայ Արթ ոդոեկս» կոչվող մեծ ծրագրի առաջին նախագիծը ներկայացնում է Ալեքսանդր Մելիքոնյանն իր «Միլիքրի Արթ» շարունակական ցուցադրությունն ու ճաշակն արվեստասեր ընթերցողներին, տեղեկացնենք, որ Ալեքսանդր Մելիքոնյանը 91-ից ցուցադրվող արվեստագետ է, աշխատում է տարբեր նյութերով կավ, քար, կտավ, ինստալյացիաների հեղինակ է: «Ինչո՞ւ մուտք Միլիքրի Արթով» հարցին Արմեն Մազմանյանը համոզիչ ոգասխան է գտնում: «Դեկտեմբերի 15-ին մտաճք այս շենքը, որը եսհեղափոխական, եսոլաստերազմյան նորասեղծ կիսավեր ոդեսության դրամներ ներկայացնող նախագծի շարք ներկայացնող դեմքն է: Ավերակների մեջ ինչ ա՞նել գեղեցկացնե՞լ: Միանշանակ էր վիճակը ոդիտ օգտագործեիք որոնց փնաս: Ասեմն ոչ թե արվեստի նյութի արհեստական որոնում, այլ իրականությունից ծնված արվեստ: Սաբան 4 տարի որոնես զինվոր կռվում է Ղարաբաղում, եւ նրա Միլիքրի Արթը իմ ճաթուխ է, ոչ թե մտացածին»:

«Ես 4-րդ սերնդի զինվորական եմ: Ծնվել եմ զինվորականի ընտանիքում. նկարիչների բակում: Միլիքրի Արթը որոնես առանձին ժանր գոյություն չունի. մանրամասներ բաներ ստեղծվել են Ֆելլինիի, Բոյսի արվեստներում, ասում է Ալեքսանդր Մելիքոնյանը: Ռազմարվեստը դրամատիկ ու գեղեցիկ կոլեկտիվ արվեստ է: Բանակ, ոգեսերազմ են կանչվում բոլոր տեսակի ու զբաղմունքի տեր մարդիկ: Մարդկությունը մի բան է բաս զրագեռ անում՝ իրար սոխանելը: Գեսերազմի դաշտում լավ հասկանում ես՝ արհեստն ու զինվորականը բաս են նման իրար երկուսն էլ մենակ են, մենակության մեջ Ասծո հետ, երկուսի աղրելու կնոջն էլ զոհաբերությունն է»: Գեսնին «փոված» մանրակրկիտ ինստալյացիան ու ոգեսերի հանդերձանքը զինվորական դարչնագույն ցանց-վարագույրն արդեն իսկ թեզ տրամադրում են մտնել մի աշխարհ, որ ահավոր ծանոթ է (քանի որ ոգեսերազմը կողքից, շուրջդ է) ու նույնքան հեռու: «Չեմ ուզում, որ ցուցահանդես մտնողն ասի՝ նկարել չգիտի: Կամ էլ զա կանգնի, ասի «չգիտե՞ս, «գեղեցիկը կվերկի աշխարհը»: Ո՞ւր է գեղեցիկը: Ես ծաղիկ եմ ուզում»: Գիտե՞ս որն է իմ ոդասասխանը. գեղեցիկն Աստված է ստեղծել, նվիրել թեզ, դու, ես ջարդել, արմատախիլ եմ արել, հետո ուզում ես էդ ծաղի՞կը նկարեմ, առնեմ սիրուն շրջանակի մեջ ու կախեմ ոդասի՞գ: Բնանկա՞ր, մենք խղճուկ արտանկարողներ եմ դառնում Աստծո ստեղծածի: Ոչ մի գեղեցիկ մեզ չի փրկի, եթե մեր ներսում աղրում է անմոռնին: Մարդկությունը ճանաչում է իրենց ներսի գեղեցիկը: Իսկ ո՞վ է, սարքում Բոսնիան, Չեչնիան: Ցուցահանդեսը կարող է ոդացիֆիսական դիտվել, բայց ոչ՝ վուլգար», շարունակում է Մաբան:

Մնացյալը՝ ցուցահանդեսում, բերեւ մի քանի տող Գոյակի մոտակա ձեռնարկների մասին: Մարտի 1-5-ը կկայանա Արմեն Դավթյանի «Տեսիլներ մենախցում» ոդեմի շնորհանդեսը, այնուհետ միջին սերնդի ստեղծագործողների հանդիպման երեկո, «Ռետրո ռեյդ» համերգային ծրագիր, որում կներկայացվի 60-ականներին Երեւանում սիրելի հայ էստրադային երգը եւ մեկ կոնցեպտուալիստական ցուցահանդես:

Հնարավո՞ր է այս ամենն ասենք չտեսնել այն ոդարզ ոդատճառով, որ մոտակա օրերին Արմենդրես (վարչատեսչ) եւ Գոյակ (քաղխորհուրդ) որոշումների բախումից նորից կողոդեք դրվի այն ծրագրերին, որոնց անչափ սդասում է, արվեստ փնտրող երեւանցին: Արմեն Մազմանյանը բացատրեց, ասելով, թե մի քանի օր առաջ իր զրույցն Արմենդրեսի տնօրենի հետ վերջացավ «լավատեսական» ոդասասխանով «իրեն եւ Արմենդրեսին այդ հեմը դեսք չի»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ.

ԵՐԵՎԱՆ

Վասն Վարդանանց առաջին միջոցառումը գրադարանում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Փետրվարի առաջին տասնօրյակում ավանդաբար նշվող Վարդանանց տոնը այս տարի կնշանավորվի բազմազան միջոցառումներով եւ հանդիսություններով, որոնց ընդարձակ ծրագիրը մշակվել է Արարատյան հայրաոեբեական թեմի առաջնորդարանի կողմից: Այս հանդիսությունների անդրանիկ միջոցառումը տեղի ունեցավ փետրվարի 9-ին, մայրաքաղաքի Գրադարանների կենտրոնացված համակարգի Իսահակյան գրադարանում: Միջոցառման սկզբում գրադարանի նախասրահում բացվեց «Վասն հայրենիքի» խորագրով ցուցահանդեսը, որում ներկայացված էին Գրիգոր Խանջյանի եւ Էդվարդ Իսաբեկյանի ստեղծագործությունները: Այնուհետ միջոցառման մասնակիցներին ուղղված Տերունական աղոթքով եւ քարոզով սկսելով իրենց խոսքը, առաջնորդարանի յոթս քահանաներն ու աստեղծածի: Ոչ մի գեղեցիկ մեզ չի փրկի, եթե մեր ներսում աղրում է անմոռնին: Մարդկությունը ճանաչում է իրենց ներսի գեղեցիկը: Իսկ ո՞վ է, սարքում Բոսնիան, Չեչնիան: Ցուցահանդեսը կարող է ոդացիֆիսական դիտվել, բայց ոչ՝ վուլգար», շարունակում է Մաբան:

Մնացյալը՝ ցուցահանդեսում, բերեւ մի քանի տող Գոյակի մոտակա ձեռնարկների մասին: Մարտի 1-5-ը կկայանա Արմեն Դավթյանի «Տեսիլներ մենախցում» ոդեմի շնորհանդեսը, այնուհետ միջին սերնդի ստեղծագործողների հանդիսման երեկո, «Ռետրո ռեյդ» համերգային ծրագիր, որում կներկայացվի 60-ականներին Երեւանում սիրելի հայ էստրադային երգը եւ մեկ կոնցեպտուալիստական ցուցահանդես:

Հնարավո՞ր է այս ամենն ասենք չտեսնել այն ոդարզ ոդատճառով, որ մոտակա օրերին Արմենդրես (վարչատեսչ) եւ Գոյակ (քաղխորհուրդ) որոշումների բախումից նորից կողոդեք դրվի այն ծրագրերին, որոնց անչափ սդասում է, արվեստ փնտրող երեւանցին: Արմեն Մազմանյանը բացատրեց, ասելով, թե մի քանի օր առաջ իր զրույցն Արմենդրեսի տնօրենի հետ վերջացավ «լավատեսական» ոդասասխանով «իրեն եւ Արմենդրեսին այդ հեմը դեսք չի»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ.

ԽՆԴԻՐ

Երեւանի պատմության միակ թանգարանը դարշել է բանկ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Փետրվարի 9-ին Երեւանի ոդատմության թանգարանի կոլեկտիվը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում մասնավորապես ասված է.

«Երեւան քաղաքի ոդատմության թանգարանի կոլեկտիվը բողոքում է քաղաքային իշխանությունների աջօրինական վարքագծի դեմ, որոնք թանգարանային շենքը վաճառել են անգլիական «Միդլենդ» բանկին եւ մայրաքաղաքի եզակի գիտա-մշակութային օջախին համարձակ շենք չգտնելու ոդատրվակով, ինչպես նաեւ կոչ տենաոդիրը ներկայացրեցին Վարդանանց տոնը՝ որպես հայ հոգեւոր տոնակատարություններից ամենասիրվածներից մեկը: ԳԳՀ-ի տնօրեն Հասմիկ Կարապետյանը ողջունելով միջոցառման մասնակիցներին, մեկ անգամ եւս ընդգծեց Վարդանանց զաղափարաբանության նշանակությունը հայ ժողովրդի համար: Պետական համալսարանի դասախոս Ա. Հովհաննիսյանը Վարդանանց ոդատերազմին նվիրված ոդատմական ակնարկում ներկայացրեց այս ոդատերազմի դերն ու նշանակությունը Հայոց ազատագրական ոդայքարի ոդատմության մեջ: Միջոցառումն ավարտվեց փոքրիկ համերգային ծրագրով, որի ընթացքում Անա Մայիլյանը ունկնդիրներին ներկայացրեց հայ հոգեւոր երաժշտության լավագույն ստեղծագործություններից հատվածներ:

ԱՄՆ 1996-Ի ՆՈՐ ԱՍՏՂԵՐԸ

Չազի ավանդույթներին հավատարիմ՝ Քեւին Մահոգանի

Թիկնեղ այս վիրտուոզ կատարողը մինչեւ 25 տարեկանը սամսոֆոն (քարտոն) նվագել է ոդարադել: Սոդա փորձել է երգել եւ ընդունելությունն այնքան ցերմ է եղել, որ սամսոֆոնը ցած է դրել: Հիմնականում ոիրմ էնդ բլուզ ոճի մեղեդիներ է կատարել: Չորս տարի առաջ ամբողջովին ջազին նվիրվելով՝ դառնում է իր սերնդի այդի ընկնող վոկալիստներից մեկը: Այժմ նա 37 տարեկան է եւ բացի երաժշտության բնագավառում զգած հաջողությունից, հրավիրվել է նաեւ նկարահանվելու Ռոբերտ Ալթմանի «Կանգառ սիթի» ֆիլմում: Այնտեղ նա «յոր օրենքի» տարիների հայտնի սամսոֆոնահար Բիգ Ֆոն Թերների դերն է կատարում: Այնպես որ, այսդես թե այնդես, մինչեւ տարիներ նա սամսոֆոնահար համբավի կարժանանա: Հ. Օ.

Կարպիս Փափազյան մրցանակ՝ բուլղարահայ ճարտարապետին

«Նոր օր»՝ նոյեմբերի հունվարի 24-ի համարից տեղեկանում ենք, որ 95-ի սեպտեմբերի 30-ին Սոֆիայի մշակույթի ազգային դալատի շրջանում տահներից մեկում Կարպիս Փափազյան մրցանակն է հանդիսավորապես հանձնվել բուլղար ճարտարապետ Նելլի Չանեւա-Տեշեւսկային: Վերջին միջազգային ակադեմիական շրջանակներում ընդունված հեղինակություն է, «Նոր օրի» իր ծավալուն հոդվածում գրում է Հայկաշեն Ուզունյանը: Տիկին Չանեւա-Տեշեւսկու ճարտարապետական ուսումնասիրություններ է կատարել Հայաստանում, ուսումնասիրել հայ ճարտարապետության ազդեցությունը միջին դարերի բուլղարական ճարտարապետության վրա, մասնակցել հայ արվեստի համազգումարներին Իտալիայում եւ Հայաստանում: Նրան էր վստահվել 93-ին Բարեգործականի կողմից Սոֆիայում հայ ճարտարապետությանը նվիրված ցուցահանդեսի նյութերի ընտրությունը, դասախոսություն է «Բուլղար-հայ դասմամշակութային հարաբերությունները» անվան տակ՝ տեղի ունենալիք ցուցահանդեսին: 94-ին որպես բուլղար ներկայացուցիչ մասնակցել է Երեւանում գումարված միջազգային համագումարին կազմակերպված կանանց համահայկական միության կողմից: Տիկին Նելլի Չանեւա-Տեշեւսկան հայ մշակույթը, հայ ճարտարապետությունը միջազգային ճանաչումի ու գնահատանքի է ներկայացրել: Մրցանակի (5000 ամերիկյան դոլար) հանձնման արարողությանը ներկա են եղել մրցանակի հիմնադրամի բարերար դրն Կարպիս Փափազյանը՝ Վիեննայից, Բարեգործականի նախկին վոխնախագահ Հայկաշեն Ուզունյանը, ՀԲԸՄ-ի Շվեյցարիայի մասնաճյուղի ատենադեսուհի Ս. Թալին Ավագյանը, Բուլղարիայի նախագահի էրնիկական եւ կրոնական հարցերի խորհրդատու դրն Միխայիլ Իվանովը, դեսական, մշակութային գործիչներ, լրագրողներ: Մրցանակակիրն իր շնորհակալական խոսքում հայտնել է, որ դասիվն ընդունում է որպես դարտամուհակ հայանդաստ իր գործունեությունը շարունակելու:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Ուղեցույցում» հայերեն բառեզրեր

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Արեւմտահայ աշխարհաբարի եզրաբանական խորհուրդը լույս է ընծայել իր «Ուղեցույցի» հերթական հատորը, որն ամբողջությամբ նվիրված է տնտեսության ոլորտին եւ ներկայացնում է ֆրանսերեն, անգլերեն ու գերմաներեն տերմինների հայերեն համարժեքները: Հատորի հեղինակներն են Ֆրանսիայում, Ավստրիայում եւ Կանադայում աշխատող հայագետներ:

«Քնար» երգչախումբը հոբելյան է նշում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Այս տարի Ֆիլադելֆիայի «Քնար» հայկական երգչախումբը բոլորում է իր ստեղծման եւ բեղուն գործունեության երեսունհինգերորդ տարեդարձը: Քաղաքի բոլոր հայ եկեղեցիներին (առաքելական, ավետարանական եւ կաթոլիկ) դասկանող անդամներից կազմված այս խումբը շարունակում է համերգներով եւ այլ գեղարվեստական ձեռնարկներով դահդանել հայ երգարվեստի ավանդները:

Դրամայի թագուհին՝ Քեյթ Ուինսլեթ

Ծնվել է Լոնդոնի մոտակայքում: Դերասանական «մկրտությունը» ստացել է բրիտանական հեռուստատեսությունում: Անցյալ տարի իրական դասմության վրա հիմնված «Երկնային արարածներ» ֆիլմում կատարել է դերը նորզելանդացի մի աղջկա, որը մասնակցում է իր ընկերոջ մոր սպանությանը՝ ծեծի միջոցով:

«Դա սոսկալի էր ու սարսափելի», խոստովանել է Քեյթը: Այնուհետ նրան է վստահվել մի դեր «Զգացում եւ զգացողություն» ֆիլմում, որտեղ հանրաճանաչ դերասանների կողքին կարողացել է իրեն դրսեւորել այնքան լավ, որ արժանացել է Գոլդեն Գլոբ մրցանակի բեկնածությանը: Ֆիլմում նկարահանված է դերասանուհի Էմմա Թոմպսոնը («Անցած օրերի հիշատակը», «Հանում հոր», «Քերինգտոն», «Հենրի V-րդ» եւ այլն), որին Քեյթը դարգարես դասում է:

Քսանամյա նորահայտ դերասանուհին կրակոտ է եւ մեծ ոգեւորությամբ է խոսում աղագայի մասին, որը փայլուն լինելու՝ բոլոր նախադայմաններն ունի: Նրան արդեն իսկ հրավիրել են տարվա ընթացքում Օֆելիայի դերը կատարելու ռեժիսոր Քենեթ Բրենեգի «Մեր Շեքսպիրի Թրանսֆենշեյնը», «Նորից մահացած», «Մեծ ադմուկ վաղ ոչնչի» եւ այլն» «Հանկեն» նոր ֆիլմում, ինչպես նաեւ Սուի դերը Թոմաս Հարդիի համանուն վեպի հիման վրա նկարահանված «Անկատելի Ջուդը» ֆիլմում:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՐԱՆՍԻԱ

Վալանսի հայկական թիմը 1/8 եզրափակիչում

ԳԻՒՂՈՒ ԱՌԻՒՐՅԱՆՑ
Վալանս, Ֆրանսիա

Վալանսի հայկական ASOAV թիմը, որ հանդես է գալիս Ֆրանսիայի երկրորդ դիվիզիոնի առաջնությունում, երկրի գավաթի խաղարկության 1/16-րդ եզրափակիչում, Վալանսում հյուրընկալել էր «Դիժոն» թիմին, որը հանդես է գալիս երրորդ դիվիզիոնում: Խաղն սկսվելուն պես վալանսցիները տիրեցին նախաձեռնությանը եւ ձգտում էին առազգրեն առաջնորդ հասնել: 15-րդ րոպեին «Վալանսի» ռմբարկու Դի Ֆրանցայի հարվածած գնդակը հրաշքով եւ մղեց «Դիժոնի» դարպասապահը: «Վալանսի» ֆուտբոլիստների գոհունակ ավելի ստանալ: Գնդակը մեկ անգամ եւ մղվեց դարպասածողից, որը համարեն չէր հայտնվում մրցակցի դարպասում: Առաջին խաղակեսն ավարտվեց ոչ-ոքի 0-0: Երկար ժամանակ այդպես չէր կարող շարունակվել, քանի որ հայկական թիմի առավելությունը բացահայտ էր: Երկրորդ կեսում վալանսցիները եւս անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը եւ հաղթելով 3-0 հաշվով, դարձ եկան Ֆրանսիայի գավաթի խաղարկության 1/8-րդ եզրափակիչ, որը շատ մեծ հաջողություն է ազգային փոքրամասնություն ներկայացնող թիմի համար եւ բացառիկ դեպք Ֆրանսիայի ֆուտբոլային պատմությունում: Հանդիպման հետաքրքիր է համարել Քոնվեդոյին, որը 80-րդ րոպեին փոխարինելով Կոս դ'Իվուարցի հարձակվող Նր Դէֆիին իրար հետեւից 81 եւ 83 րոպեներին դարձավ երկու գոլի հեղինակ: Վաղը վեհտվարի 11-ի առավոտյան «Տելեֆոնս-1» հեռուստաընկերությամբ կատարվելու է Ֆրանսիայի գավաթի խաղարկության 1/8-րդ եզրափակիչի վիճակահանությունը: «Վալանսը» հնարավորություն է ստացել Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնը ներկայացնող թիմերից «Մոնակոյի», «Պարի Սենտ Ժերմենի» կամ որեւէ մեկի հետ:

Պահ «Վալանս»-«Դիժոն» հանդիպումից

Ֆրանսիայի գավաթի խաղարկություն

«Նանս»-«Մոնակո»	2-2 (11 մ՝ 4-5)
«Տուլուզ»-«Սարտիգ»	1-0
«Թուլոն»-«Բորդո»	3-2
«Նիմ»-«Սենտ Էտյեն»	3-1
«Պոյտի»-«Ստրասբուրգ»	0-0 (11 մ՝ 2-4)
«Նիորտ»-«Մուլհուզ»	1-1 (11 մ՝ 4-3)
«Վալանս»-«Դիժոն»	3-0
«Պոնտիվի»-«Մարսել»	0-2

Ընդգծվածները 1/8-րդ եզրափակիչի ուղեգիր են ձեռք բերել

«Մեց»-«Կաեն»	0-1
«Կանն»-«Անտ»	0-1
«Պարի Սժ»-«Անժեր»	2-0
«Լե Ման»-«Օխսեր»	0-2
«Նիս»-«Լավալ»	0-1
«Նանսի»-«Լիլլ»	0-0 (11 մ՝ 2-4)

ԹԵՆԻՍ

Աղասին նորից առաջինն է

Մելբուռնում տեղի ունեցած Ավստրալիայի բաց առաջնությունում Փիթ Սամփրասի մրցաշարից վաղաժամ դուրս մնալը եւ Անդրե Ագասիի կիսաեզրափակիչ հասնելը հայ թենիսասիրին մի քանի շաբաթվա ընդհատումից հետո հնարավորություն ընձեռեց վերադարձնելու ATP-ի համաշխարհային դասակարգման առաջին տեղերում վերադասավորումը: Ավստրալիայի բաց առաջնությունը գրեթե ոչ մի ազդեցություն չունեցավ մյուս թենիսիստների դասավորման վրա, բացառությամբ ավստրալացի Մարկ Վուդֆորդի, որը հասնելով կիսաեզրափակիչ, նախկին դասակարգման 67-րդ տեղից տեղափոխվեց 28-րդը, եւ Մարկ Ֆիլիպուսիից, որը, հաղթելով Սամփրասին, 40-րդից տեղափոխվեց 31-րդ տեղ:

Ավստրալիայի բաց առաջնությունից հետո ATP-ի դասակարգմամբ աշխարհի 10 լավագույն թենիսիստներն.

1. (2) Աղասի 4495 միավոր
2. (3) Մուստեր 4474
3. (1) Սամփրաս 4465
4. (4) Բեկեր 4297
5. (5) Շանգ 3592
6. (6) Կաֆելնիկով 2709
7. (7) Էնկվիստ 2519
8. (8) Կուրյե 2400
9. (9) Ֆերերա 2044
10. (10) Իվանիսեւիչ 2027

Փակագծերում նշված են նախորդ դասակարգման տեղերը:

ոնց վերադարձրեց ATP-ի համաշխարհային դասակարգման առաջին տեղը: Բայց Աղասիի այս առաջին տեղը վտանգված է, քանի որ երկրորդ տեղում գտնվող ավստրիացի Թոմաս Մուստերը նրան զիջում է ընդամենը 21 միավորով, իսկ Սամփրասը, որն առաջին տեղից նահանջեց երրորդը՝ 30 միավորով: Իր հերթին 4-րդ տեղում գտնվող Բորիս Բեկերը նույնպես ստվերի դեմ հեռացնում է Աղասիին եւ զիջում է 130 միավորով, որը մեծ տարբերություն չէ: Մեկ մրցաշարի արդյունքներով կարող են կտրուկ փոփոխություններ տեղի ունենալ, ինչպես եղավ Ավստրալիայի բաց առաջնությունից հետո: Եթե համաշխարհային դասակարգման առաջին տեղերում վերադասավորում

ԼՈՒՐԵԲԻ ՀՈՍՔ

ՀՀ հավաքականը վերադարձավ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՊՏԵՆՊՐԵՍ: Հայրենիք վերադարձավ Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային հավաքականը, որը մարզական շրջագայություն էր կատարում Հարավային Ամերիկայում: ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ, Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Արմեն Սարգսյանը Արմենպրեսի թղթակցին ասաց, որ շրջագայությունը շատ օգտակար էր հավաքականի համար, քանի որ հայ ֆուտբոլիստները դալ ֆուտբոլի այնպիսի աստղերի հետ, ինչպիսիք են, արգենտինացիներ Մարադոնան եւ Կանիջիան, հանդիպումներ ունենալ Արգենտինայի եւ Ուրուգվայի հանրահայտ թիմերի հետ, սեփական փորձով ծանոթանալ հանրաճանաչ Հարավամերիկյան ֆուտբոլին: «Դա իդեալի կատարում կարել է համարել, որի մասին կարելի էր միայն երազել», ասաց Ա. Սարգսյանը: Խոսելով այցի «տեխնիկական» կողմի մասին, Ա. Սարգսյանը նշեց, որ եղան նաեւ բերություններ, բայց ընդհանրապես, ամբողջ շրջագայությունը հաջող ընթացավ:

Լիլիթը գրասմայստերներից չի երկնչում

Ավարտին է մոտենում Մոսկվայում անցկացվող կանանց միջազգային մրցաշարը, որին մասնակցում են տասը շախմատիստուհիներ, այդ թվում՝ չորս գրասմայստերներ: Անվանի մրցակիցների հետ պայքարում հաջող է հանդես գալիս Հայաստանի չեմպիոնուհի, 14-ամյա Լիլիթ Մկրտչյանը: Հետաքրքիր է, որ նա գրասմայստերներից չի կրել ոչ մի պարտություն: 7 տուրից հետո Մկրտչյանը 4 միավորով ընթանում է առաջատարի առաջին կետում: Մինչեւ մրցաշարի ավարտը մնում է երկու տուր: Այդ հանդիպումներում 1,5 միավոր վաստակելու դեպքում Լիլիթն առաջին անգամ կլուրացնի միջազգային վարպետի նորման:

Գ. Հ.

ԽՈՇԱՆԿԱՐ

NBC-ին ՖԻՖԱ-ից գնեց իրավունքը

Ամերիկյան հանրահայտ NBC հեռուստաընկերությունը համաձայնագիր է ստորագրել ՖԻՖԱ-ի հետ 1998 թ. Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության խաղերը Ամերիկայում ցուցադրելու իրավունքը ստանձնելու համար: Նախատեսվում է, որ ցուցադրվելու են առաջնության բոլոր 64 խաղերը: Ամերիկացիները մեծ փորձ ունեն եւ ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած ֆուտբոլի աշխարհի վերջին առաջնությունում ամբողջ երկրագնդին գերազանց ձեւով ցուցադրեցին ֆուտբոլային ողջ հարստությունը: Ինչ վերաբերում է պայմանագրի գումարին, դա դեռ չի ներկայացված, սակայն պարզ է, որ միջոցառումը էժան չէ:

«Այաքսի» ձախորդ օրերը

Մեկ ու կես տարուց ավելի անդարձելի մնալուց հետո եվրոպական ակումբային թիմերի չեմպիոն Ամստերդամի «Այաքսին» վերջերս համառորեն անհաջողություններ են հետամնդում: Ամենամեծ անակնկալը գրանցվեց Հոլանդիայի գավաթի խաղարկությունում: 1/8 եզրափակիչում «Այաքսը» 0-2 հաշվով դիջեց «Կամբուր Լիվարդեն» թիմին, որը հանդես է գալիս Հոլանդիայի երկրորդ դիվիզիոնի մրցաշարում: «Այաքսը» ստիպված հրաժեշտ տվեց գավաթի խաղարկությանը: Այս պարտությունը, իրոք, ոչ միայն անակնկալ էր, այլեւ շատ զարմանալի: Նիշ է, պետք է նշել, որ «Այաքսում» բացակայում էին Օվերմարսը, Ֆինիդին եւ Դավիդսը, որոնք վնասվածքներ ունեն:

Ասորիլան վերադարձավ Իտալիա

Իտալիայի «Պարմա» թիմի ռմբարկու եւ Կոլումբիայի հավաքականի հարձակվող Ֆաուստինո Ասորիլան վերջերս վաճառվել էր Անգլիայի «Նյուքասլ» թիմին, որը վստահորեն գլխավորում է երկրի առաջնության աղյուսակը: Այդ գործարքի համար «Պարմային» փոխհատուցման ռեկորդային գումար էր տրվում: Սակայն Ասորիլան ստիպված վերադարձավ իտալական թիմ: Բժիշկները, մանրակրկիտ զննելով Ասորիլային, հայտարարեցին, որ նրա ծունկը լավ վիճակում չէ, որը հիմք ծառայեց, որպեսզի «Նյուքասլը» հրաժարվի այս խաղացողի հետ պայմանագրից:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական երկրների ազգային առաջնություններում

Անգլիա

Տեղի ունեցան նախորդ տուրերից հետաձգված հանդիպումները.

«Լիվերպուլ»-«Աստոն Վիլլա»	2-0
«Նորիչգիթեմ»-«Լիդս»	2-1
«Սաուտհեմփ.»-«Մանչեսթեր Ս.»	1-1
«Վեստ Հեմ»-«Քովենթրի»	3-2

25-րդ տուրում առաջատարը՝ «Նյուքասլը» հյուրընկալեց «Շեֆիլդին»: «Տեյմս պարկ» մարզադաշտը հերթական անգամ բազմամարդ էր (36.167 հանդիսական): Չնայած «Նյուքասլի» առավելությանը՝ առաջին կեսն ավարտվեց 0-0: 2-րդ կեսի 9-րդ րոպեին Ֆերդինանդը, որը ռմբարկուների մեջ երրորդն է, առաջ մղեց «Նյուքասլին»: Հանդիպման վերջին 2-րդ գոլի հեղինակ դարձավ կլարկը: Վերջին տուրերում վերելքով է հանդես գալիս երիկ Կանտոնայի թիմը՝ Անգլիայի բազմակի չեմպիոն «Մանչեսթեր Յունայթեդը», որը այս անգամ 4-2 հաշվով հաղթեց «Ուիմբլդոնին»: Երկու գոլի հեղինակ դարձավ Կանտոնան: Տեւական որակազրկումից հետո վերջինս վերադարձը ոգեւորել է թիմին: «Մանչեսթեր Յունայթեդը» տեղափոխվել է 2-րդ տեղ, սակայն 9 միավորով ետ է մնում առաջատարից: Ասաջնության գլխավոր ռմբարկուն Ալան Շիրերն է («Բլեքբուրն»), որը խփել է 24 գնդակ, 2-րդ տեղում է Ֆոուլերը («Լիվերպուլ»)՝ 21, Ֆերդինանդը խփել է 20 գնդակ:

25-րդ տուր

«Նյուքասլ»-«Շեֆիլդ»	2-0
«Մանչեսթեր Ց.»-«Ուիմբլդոն»	4-2
«Լիվերպուլ»-«Տոտենհեմ»	0-0
«Աստոն Վիլլա»-«Լիդս»	3-0
«Բլեքբուրն Ռովերս»-«Բոլտոն»	3-1
«Վեստ Հեմ»-«Նորիչգիթեմ»	1-0
«Չելսի»-«Միդլսբորո»	5-0
«Արսենալ»-«Քովենթրի»	1-1
«Սաուտհեմփթոն»-«Էվերտոն»	2-2
«Մանչեսթեր Ս.»-«Քուինզ ՊՌ»	2-0

Մրցաշարային աղյուսակը 25 տուրից հետո

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նյուքասլ	24	18	3	3	47-19	57
2. Մանչեսթեր Ց.	25	14	6	5	46-29	48
3. Լիվերպուլ	25	13	7	5	48-21	46
4. Աստոն Վիլլա	24	12	6	6	32-18	42
5. Տոտենհեմ	25	11	9	5	33-24	42
6. Բլեքբուրն	25	12	5	8	40-27	41
7. Նորիչգիթեմ	25	10	10	5	35-34	40
8. Չելսի	25	10	9	6	30-25	39
9. Արսենալ	25	10	8	7	33-25	38
10. Էվերտոն	25	10	7	8	37-28	37
11. Լիդս	25	10	5	10	31-36	35
12. Միդլսբորո	25	9	6	10	26-31	33
13. Վեստ Հեմ	24	8	5	11	26-35	29
14. Շեֆիլդ	24	6	8	10	33-38	26
15. Սաուտհեմփ.	25	5	10	10	25-36	25
16. Ուիմբլդոն	25	6	6	13	35-50	24
17. Մանչեսթեր Ս.	25	6	6	13	16-34	24
18. Քովենթրի	25	4	9	12	31-49	21
19. Քուինզ ՊՌ	25	5	3	17	18-38	18
20. Բոլտոն	25	3	4	18	24-49	13

Գալֆայանը երազում է օլիմպիական ոսկե մեդալի մասին

Ֆրանսիայի հավաքականի հանրանանաչ լողորդ, մեր հայրենակից Քրիստի Գալֆայանը լավ սկսեց նոր մրցաշրջանը: Ֆինլանդիայում տեղի ունեցած փոքր լողավազանի աշխարհի գավաթի խաղարկության առաջին մրցաշարում, Գալֆայանը 100 մ լողաոճում գրավեց առաջին տեղը 48.85 վրկ. որը 0.23 վայրկյանով է գերազանցում Ֆրանսիայի ռեկորդին: Վերջին 9 տարի առաջ սահմանել էր անվանի լողորդ Ստեֆան Գարոնը:

50 մ լողաոճում Գալֆայանը գրավեց 2-րդ տեղը, զիջելով ավստրալացի Ֆիդերին:

Դեռ անցյալ դեկտեմբերին Քրիստի Գալֆայանը 100 մ անցնում էր 49.49 վրկ-ում, որը ցույց տվեց Հնդկական օվկիանոսում գտնվող Լա Ռեյունիոն կղզում: 15 օր Գալֆայանը մարզվել էր այս կղզում եւ ձեռք բերել լավ մարզավիճակ, որի վկայությունը Ֆինլանդիայի մրցաշարն է: Գալֆայանը ասումը բոլոր նիստում էր հանդատարանում՝ ամենայն լրջությամբ դասընթացներ է Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին: Դեռ ամեն օր մարզվում է 2 անգամ եւ միակ ցանկությունն է Ատլանտայում վաստակել ոսկե մեդալ:

Քրիստի Գալֆայանը

Աշխարհի գավաթի լողարկություն. Եսպուս (Ֆինլանդիա)

50 մ լող

1. Ֆիդեր (Ավստրալիա) 24.75 վրկ
2. Գալֆայան (Ֆրանսիա) 22.4[illegible]

100 մ լող

1. Գալֆայան (Ֆրանսիա) 48.85
2. Ֆիդեր (Ավստրալիա) 49.08

Բաժինը վարում է ՅՈՒՐԵՆ ԲԱԴԱԼՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԲՈՍՆԻԱ

Խորվաթա-մահմեդական դաշինքը Մոսարո՞ւմ է փլուզվելու

Դեյտոնի համաձայնագիրը լուրջ փորձության է ենթարկվել, ընդ որում, միանգամից 2 կողմից. Բոսնիական սերբերը խզել են բոլոր կապերը Բոսնիայի կառավարության, իսկ մյուսներն ալ բանակը ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար ուժերի հետ. բոսնիական խորվաթները, իրենց հերթին, Բոսնիայի հարավում գտնվող Մոսար քաղաքում դադարեցրել են բախումները այդ քաղաքը ղեկավարող Եվրամիության ադմինիստրացիայի հետ:

Մոսարում Եվրամիության կողմից լիազոր ներկայացուցիչ նշանակված Հանս Կոշնիկը ցանկանալով միավորել քաղաքը, ինչպես եւ նախատեսված է Դեյտոնի համաձայնագրով, որոշել է խորվաթական եւ մահմեդական հատվածների միջեւ եղած սահմանը վերանայել եւ քաղաքի կենտրոնում բնդհանուր շրջան ստեղծել: Բացի այդ, նա քաղաքապետարանն է ցանկացել վերակազմավորել: Խորվաթները, համարելով, որ Եվրամիության ծրագիրը մահմեդականների շահերին է նախապատվություն տալիս, շաս են զայրացել ու բողոքի ցույցեր են կազմակերպել: Մոտ 2 հազար խորվաթներ չորեքշաբթի օրը գրոհել են Հանս Կոշնիկի գրասենյակը: Ցույցի մասնակիցներից մի քանիսը նրա մեքենայի վրա են բարձրացել, մյուսներն փորձել են այն շուռ տալ: Երեւի թե նա այդ ժամանակ «Կրեմի բույնը մի բզզոցի» ասացվածքի գերմանական տարբերակն է վերհիշել: Լավ է, որ խաղաղարար զորքերը շաս են կարողացել օգնության գալ ու լիազոր ներկայացուցչին առյուծով տեղ տեղավորել: Կատաղած ցուցարարները, սակայն, չեն հանգստացել, նրանք գրավել են Կոշնիկի գրասենյակն ու ամեն ինչ սակնարկում արել: Նրանք գրասենյակին դրսկանող ավտոմեքենաներն են նաեւ ջարդել: Բարեբախտաբար, մարդկային զոհեր չեն եղել: Մահմեդական խորվաթական կառավարությունը քաղաքում դարձյալ ժամ է մտցրել: Մոսարի խորվաթները հայտարարել են, թե լիազոր ներկայացուցչի հետ խզում են բոլոր իրենց հարաբերությունները:

Մեկ օր հանգստանալուց հետո ուշի եկած Կոշնիկը հայտարարել է, թե անհանգստանալով բողոքներն ու բռնությունները, հեռացում էլ է փորձելու քաղաքը միավորել: Եվրամիության լիազոր ներկայացուցիչն ասել է, թե սգությամբ գերմանացի լինելով նա չի կարող հանդուրժել, որ Մոսարը կիսված քաղաք լինի, կնոջի սին որ Բեռլինն է ժամանակին եղել:

Միայն Մոսարում չէ, որ խորվաթների ու մահմեդականների միջեւ հարաբերություններ սրված են: Խորվաթները համարում են, որ իրենք իրենց ռազմական ուժի եւ կռիվների ընթացքում գրաված հողերի համեմատ շաս քիչ տարածք են ստանալու: Այդ տրամադրությունները խորվաթական կառավարական բանակն էլ է կիսում: Երբ այդպես շարունակվի հակասությունները էլ ավելի կուրեն: Խորվաթները Մոսարն իրենց ոչ ոչաշտական մայրաքաղաքը դարձնելու հույսերը դեռ չեն կորցրել, իսկ դա հակասում է Դեյտոնի համաձայնագրին եւ հարցականի տակ է դնում խորվաթա-մահմեդական դաշնության գոյությունը: Սակայն եթե այդ դաշնությունը չլիներ, Դեյտոնի համաձայնագիրն էլ չէր լինի եւ վերջապես հենց այդ դաշնության հիման վրա է, որ սերբերի մասնակցությամբ ավելի մեծ դաշնություն ոչեմ է ստեղծվի: Արեւմտյան 2 երկիր է ծնում միայն: Կամ ՆԱՏՕ-ի զորքերի զինված միջամտության միջոցով հասնել Մոսարի միավորված քաղաքի կարգավիճակը, իսկ դա կնշանակի լայնամասշտաբ զինված գործողության իրագործել, ինչը որ Արեւմուտքը չի ցանկանում անել, կամ էլ Գերմանիայի միջոցով փորձել այդ հարցը լուծել: Պատմականորեն այնպես է ստացվել, որ Գերմանիան է միշտ խորվաթներին հովանավորել, եւ Զագրեբի հետ կապը Գերմանիան է առաջնորդում: Գերմանիայի արտգործնախարար Կլաուս Քինկելն արդեն իսկ հեռախոսային կապ է հաստատել Խորվաթիայի նախագահ Ֆրանյո Թուջմանի հետ: Տեսնենք, թե դրանից ինչ կստացվի:

Հինգշաբթի օրը, խախտելով Դեյտոնի համաձայնագիրը, բոսնիական սերբերի բանակը գեներալ Ռատկո Մլադիչի հրամանով, խզել է բոլոր կապերը ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար ուժերի հետ: Պատճառը Բոսնիայի կառավարության կողմից 8, հնարավոր է նաեւ 11 սերբական զինծառայողների ձերբակալությունն է: Միջազգային տիրույթը շատով է հայտարարել, թե դրանցից երկուսը գեներալ Ջուկիչն ու գնդապետ Կրոմանովիչը ոչաշտերազմական հանցագործություններ կատարելու մեջ են կասկածվում: Բելգրադի մամուլը ոչնդում է, որ Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչը ոչաշտանել է Բոսնիայի կառավարության հետ բոսնիական սերբերի բոլոր հարաբերությունների խզման մասին որոշումը:

Միջազգային տիրույթի գլխավոր դատախազ Ռիչարդ Գոլդստոնը հայտարարել է, թե 1993 թվականին ստեղծված տիրույթի աբխազական ոչայմաններ Դեյտոնի համաձայնագրի կնքումից հետո զգալիորեն բարելավվել են: Նա ասել է, թե Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչը դեռ ոչեմ է այդ համաձայնագրից բխող իր ոչարավորությունները կատարելու ոչաշտականությունը ցույց տա: Գոլդստոնը զգացված լավատեսություն է հայտնել, թե բոսնիական սերբերի առաջնորդ Կարաջիչն ու գեներալ Մլադիչը, որոնք տիրույթի կողմից ոչաշտերազմական հանցագործություններ կատարելու մեջ են մեղադրվել, ի վերջո Հաագայում տիրույթի առջեւ կկանգնեն: Այդ կարդակությամբ նորից այն հարցն է ծագում, թե միջազգային խաղաղարար ուժերի առաքելությունը ո՞րն է. Դեյտոնի դայմանագիրը կրանի կոչելու համար սերբական կողմի հետ համագործակցության ուղիներ փնտրե՞լը, թե՞ ոչաշտերազմական հանցագործությունների մեջ մեղադրվող անձանց հայտնաբերումն ու ձերբակալումը:

Նախկին Հարավսլավիայում Միացյալ Նահանգների լիազոր ներկայացուցիչ Հոլբրուքը հարցերը կարգավորելու համար Բոսնիա է մեկնել:

ԳԱԲՐԻԵԼ ԷՄԻԼ-ՏԵՐՅԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Չեչենական հարցի լուծման 7 տարբերակ, որոնք դեռեւս ուսումնասիրվում են

«Դաստիական» պայթյունից Գուդերմեսի նախկին նստավայրի մոտ 3 զոհ եւ 7 վիրավոր

երեկ տեղի ունեցավ ՌԴ նախագահական խորհրդի հերթական նիստը, որի ընթացքում քննարկվեցին չեչենական հակամարտության խաղաղ կարգավորման հնարավոր ուղիները: Իր ելույթում ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը քննադատեց Նիժնի Նովգորոդի նահանգապետ Բորիս Նեմցովի նախաձեռնությունը, անվանելով այն ոչոչոլիտական, ասելով որ, ինչպես նշեց Ելցինը, Նեմցովը ոչինչ չի առաջարկում հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցում: Նախագահն ընդգծեց, որ այդ հարցի վերաբերյալ ներկայացված են 7 տարբերակներ, որոնք ներկայումս ուսումնասիրվում են փորձագետների կողմից եւ մոտ ժամանակներս կնախարարների այնոչիսի տարբերակ, որը գոհացնի Ռուսաստանի իշխանություններին եւ չեչենական կողմին:

Իրադրությունը Գրոզնու կենտրոնում, նախագահական նախկին նստավայրի մոտ մնում է խիստ լարված: ՌԴ ՆԳՆ հաղորդագրության համաձայն, երեկ չեչենական կողմը ցանկացել է ճեղքել հրադադարի շրջափակման օղակի մեջ վերցրած տեղական եւ ռուսական ՆԳ ստորաբաժանումների շրջան: Տեղի ունեցած միջադեպի ժամանակ, «սանգրույշ» դայթյունի հետեւանքով ՌԴ ներքին զորքերից զոհվել է 4 եւ վիրավորվել 2 զինծառայող, իսկ չեչենական ցուցարարներից զոհվել է 2 եւ վիրավորվել 2 հոգի: Միջադեպից անմիջապես հետո ցուցարարները հայտարարել են, թե դատապարտ են զոհվելու, բայց հրադադարը երկար չեն լիի: Իրադրությունը երեկ երեկոյան խիստ սրվեց:

Գ.Բ.

«Շարմ»-ը եւ Հայաստանի «ԿՎՆ» ասոցիացիան ընդունում են ԿՎՆ-ի հեռուստատեսային հանրաքվեական 4-րդ առաջնությանը մասնակցելու հայտեր:

Հայտերն ընդունվում են մինչեւ մարտի 15-ը: Տեղեկանքների համար զանգահարել 56-55-57, 52-79-71:

ԿՎՆ-ի հայկական լիգան Ուրախների եւ հնարամիտների միջազգային ակումբ անցնելու առաջին հայն է:

@rminco
Global Telecommunications

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՑԱՆՑ

ԱՐՄԻՆԿՈ ԱՅՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է.

✔ էլեկտրոնային փոստ (E-mail)
✔ INTERNET հարմար տվյալների բազայի մուտք
✔ Օպերատիվ ինֆորմացիա ամբողջ աշխարհից Ձեր կոմպյուտերի էկրանի վրա
✔ Հնարավորություն Ձեր մասին տեղեկացնելու ամբողջ աշխարհին

Մեր հասցեն.
Երեւան, Իսահակյան 28, 3 հարկ
✆ 52-63-26, Fax: 28-50-82
E-mail: support@arminco. com.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է երկհարկանի սենյակով տուն տնամերձ հողամասով (7 սենյակ), հեռախոսներ 55-63-62, 57-40-23. Հասցեն. Աբարբելյան փողոց 173 (Չարենցի եւ Գնունու փողոցների հատման տեղում).

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բնակարանի դռների հավանի, դաշնամուր «Բելառուս», կանացի մուճակ (48-50 չափսի): Զանգահարել՝ 24-87-38

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ-ի դեսպանությանն անհրաժեշտ է վարձով տրվող տուն կամ բնակարան: Պայմանները 4 սենյակից ոչ պակաս, բոլոր հարմարություններով, վերանորոգված, հաղթի կենտրոնում: Զանգահարել՝ 52-16-61, 52-07-91:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

գերմանական «ROTERDAM» ֆիրմայի 1909 թ. արտադրության դաշնամուր: Զանգահարել՝ 24-16-23

MEDECINS SANS FRONTIERES
ARTSEN ZONDER GRENZEN

POST OPENING IN MSF-BELGIUM

TITLE OF POST:	Medical Doctor
JOB DESCRIPTION:	Cooperation in drug distribution program Help in assimilating data Help in teaching program in local health structures (ambulatory health posts, policlinic, hospital) Ability to move
LOCATION:	Noyemberian
LANGUAGE KNOWLEDGE:	French or English, Armenian, Russian
SALARY:	200 USD Monthly Accommodation is paid by MSF

Applicants are kindly invited for the interview with their resumes at 2:00 PM on Friday, February 17.

ADDRESS:	8a Raffi St., Yerevan
PHONE:	56 53 08

SARDARAPAT Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
ՄԻՄԻԳ ՉՎԵՐԹՈՎ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ-ԵՐԵՎԱՆ
14 ՕՐ ԱՌԱՆՑ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԻ
7 ՕՐՎԱ ԳՐԱՎԻՉ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ-ԵՐԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ԹԵՀՐԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ
3 աստղանի հյուրանոց. Լոկուսիաներ Լիբանանի եւ Իրանի տեսարժան վայրեր, սնունդ, օրական 2 անգամ
Հասցեն «Էրեբունի» հյուրանոց 2-րդ մասնաճյուղ, 327 սենյակ
Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 56.05.82 հեռախոսահամարով
A STYLE

«Դարձական» հասարակության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2044. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 7.02.1996. Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@